

KERKENBELEIDSPLAN DENDERLEEuw

2026 – 2031

<u>INHOUDSTAFEL</u>	Pag. 2
<u>INLEIDING</u>	Pag. 3-6
1. <u>SITUERING KERKGEBOUWEN</u>	Pag. 7
2. <u>FICHES PER KERKGEBOUW</u>	
2.1 Sint-Amandus in Denderleeuw	Pag. 8-39
2.2 Sint-Anna in Denderleeuw	Pag. 40-63
2.3 Sint-Pietersbanden in Welle	Pag. 64-89
3. <u>NAAR EEN TOEKOMSTVISIE</u>	
3.1 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	Pag. 90-93
3.2 Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	Pag. 94-98
<u>BESLUIT</u>	Pag. 99
<u>BIJLAGE</u>	Pag. 100-103

INLEIDING

Informatief behouden we de historiek en het traject van het vorige Kerkenbeleidsplan". Onderstaand wordt de huidige situatie weergegeven zoals die voor de komende periode 2026-2031 zal functioneren.

Het gebruik van de kerken werd aangepast in de tabel op pagina 91, in functie van de behoeften door de voorlopige sluiting van de kerk Sint Amandus Dorp Denderleeuw.

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Denderleeuw:

- Sint-Amandus, Dorp zn. 9470 Denderleeuw, Dorp.

Momenteel in renovatiemodus voor een langere periode en dus gesloten voor de eredienst.

- Sint-Anna, Jan Verhavertstraat 39, 9470 Denderleeuw, wijk Leeuwbrug.

Fungeert als hoofdkerk voor Denderleeuw.

- Sint-Amandus, Parochiestraat 118, 9472 Iddergem.

Nog sporadisch actief (bv. begrafenis) tot wanneer de onttrekking aan de eredienst zijn beslag krijgt (procedure hangende bij het Dicasterie in Rome).

- Sint-Pietersbanden, Welleplein zn. 9473 Welle.

Nog actief voor de eredienst (weekendvieringen/begravenissen/huwelijken)

Situering van het kerkenbeleidsplan:

De lokale kerkelijke en gemeentelijke overheden kregen van de Vlaamse overheid de opdracht om samen een globaal kerkenbeleidsplan op te maken voor de gemeente. Het kerkenbeleidsplan vindt zijn oorsprong in de conceptnota van minister Bourgeois, "Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk" van 24 juni 2011. Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (hierna CRKC) en bisdom Gent beklemtonen hierbij dat een pastoraal plan het uitgangspunt vormt van een kerkenbeleidsplan.

De visie hiervoor groeide in Denderleeuw over meerdere jaren. Al enkele jaren voor de conceptnota van minister Bourgeois reflecteerden de kerkelijke instanties in Denderleeuw over het toekomstig kerkengebruik.

Het pastoraal plan:

De pastorale behoeften rechtvaardigden het voorlopige behoud van de vijf overige kerken op het grondgebied van Denderleeuw voor de eredienst in het vorige plan. Tot 15/08/2016 maakte

Denderleeuw deel uit van het dekenaat Haaltert-Denderleeuw. Het dekenaal plan 2012-2017 voorzag voor elk van de vijf kerken op het grondgebied van Denderleeuw een weekendviering.

Deze visie baseerde zich o.m. op het priesteraanbod en de vitaliteit van de parochies. Praktisch gezien had elke parochie tot begin 2016 een eigen pastoor en parochie-administrator. Vanaf voorjaar 2016 tekende zich echter een duidelijk priestertekort af.

- E.H. Paul de Wilde: Sint-Amandus (Denderleeuw) tot 01/02/2016.
- E.H. Luc Engels: Sint-Pietersbanden (Welle) tot 01/02/2016.
- E.H. Dany Verstyn: O.-L.-V. ter nood (Huissegem) tot 01/07/2016.
- E.H. Norbert Van der Hauwert: Sint-Amandus (Iddergem) tot 01/07/2016.
- E.H. Bertin Kalumba: Sint-Anna (Denderleeuw) tot 10/11/2020.
- E.H. Luc Verhasselt (Denderleeuw-Haaltert) sinds 04/09/2021

De pastorale behoeften vandaag rechtvaardigen het behoud van drie kerken op het grondgebied van Denderleeuw voor de eredienst: Sint-Amandus, Dorp, Sint-Anna Leeuwbrug en Sint-Pietersbanden, Welle. In de bovengenoemde kerken vinden momenteel weekendvieringen plaats en alle andere vieringen verbonden aan de religie. Momenteel fungeert de kerk van St. Anna Leeuwbrug als hoofdkerk voor grondgebied Groot Denderleeuw. Buiten de weekendvieringen vinden hier alle andere belangrijke vieringen plaats: Vormsel – Doopsel – Te Deum – enz.

Het is duidelijk dat op termijn de kerk van Iddergem zal gesloten worden voor vieringen. Hierdoor blijven dan nadien de kerken van St Anna Leeuwbrug en St. Pietersbanden Welle als enige kerken fungeren, in afwachting van het einde van de renovatiewerken aan de St. Amanduskerk te Denderleeuw.

Voor deze kerken is E.H. Luc Verhasselt verantwoordelijk parochiepriester binnen de (nieuwe)parochie Denderleeuw-Haaltert.

In deze context werd de tabel op pagina 91 aangepast aan de huidige situatie rekening houdend met de termijn van afwerking van de renovatiewerken van de kerk St. Amandus.

Van pastoraal plan naar kerkenbeleidsplan:

Eerste overleg:

Het eerste overleg tussen het CKB en het gemeentebestuur vond plaats op 07/06/2016. Na dit onderhoud besloot het schepencollege op 14/06/2016 principieel om een werkgroep op te starten met de vijf kerkfabrieken m.b.t. tot de opmaak van het kerkenbeleidsplan.

Aanstelling externe medewerker:

Het schepencollege stelde op 27/12/2016 (bestelbon 04/01/2017) Matthias Van de Velde aan als externe medewerker voor de inventarisatiefase. Op 13/01/2017 stemde het CKB hiermee in.

De inventarisatiefase volgde nauwgezet de Inspiratienota van het Agentschap Onroerend Erfgoed (laatste versie 22/02/2017). Daarnaast golden ook de aanbevelingen en richtlijnen van het CRKC, en reeds goedgekeurde kerkenbeleidsplannen als leidraad.

CKB als kerkelijke werkgroep:

In het CKB zijn alle kerkfabrieken vertegenwoordigd. Tijdens de inventarisatiefase fungeerde het CKB zo als kerkelijke werkgroep. De parochie-administrator vervoegde deze werkgroep tijdens de gezamenlijke overlegmomenten met de gemeentelijke werkgroep.

De huidige samenstelling van het CKB (september 2025)

- Guy De Koninck, namens kerkfabriek Sint-Amandus, voorzitter
- Jan Baeyens, namens kerkfabriek Sint-Pietersbanden, bisschoppelijk afgevaardigde
- Peter Crick, namens kerkfabriek Sint-Amandus, secretaris
- Willy Callebaut, namens kerkfabriek Sint-Anna, lid
- Marnix De Grootte, namens de drie kerkfabrieken, expert

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Denderleeuw, het centraal kerkbestuur van Denderleeuw en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de vicaris-generaal van het bisdom Gent op 29/04/2025
- door de gemeenteraad van de gemeente Denderleeuw op 25/09/2025

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Kaart kerkgebouwen op het grondgebied van Denderleeuw:

© Geopunt.be. Luchtfoto Vlaanderen, winter 2013-2015.

1. Sint-Amandus: Dorp z.n., 9470 Denderleeuw, wijk Dorp.
2. O.-L.-V. ter Nood: Landuitstraat 160A, 9470 Denderleeuw, wijk Huissegem, niet meer in gebruik voor de eredienst.
3. Sint-Anna: Jan Verhavertstraat 39, 9470 Denderleeuw, wijk Leeuwbrug.
4. Sint-Amandus: Parochiestraat 118, 9472 Iddergem, gebruik voor de eredienst niet meer voorzien.
5. Sint-Pietersbanden: Welleplein z.n., 9473 Welle.

2. FICHES PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Amandus in Denderleeuw

© KIK-IRPA

2.1.1. Identificatie

Naam kerk: Sint-Amandus

Geografische ligging:

- Dorp z.n., 9470 Denderleeuw, wijk Dorp
- Provincie Oost-Vlaanderen

Coördinaten:

- WGS84: 50°52'58,56"NB - 4°04'56,09"OL
- Web Mercator: 454 433,67 m - 6 600 612,08 m
- Lambert72: 129 838,20 m - 174 768,93 m

Bestemming gewestplan: woongebied

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Aalst
- Huidige parochie: Sint-Amandus (Denderleeuw)
- Toekomstige parochie: Denderleeuw-Haaltert

Kadaster: Denderleeuw, 1 AFD, sectie A, perceelnr. 1323/00A000

Eigenaar: Gemeente Denderleeuw (Alfons De Cockstraat 1, 9470 Denderleeuw)

Beschermingen:

- 04 mei 1944: kerkgebouw beschermd als monument, o.w.v. het algemeen belang gevormd door:
  - de artistieke waarde
  - de historische waarde (oudheidkundige waarde)
- 28 maart 1991: kerkhofmuur en toegangspijlers meebeschermd als monument, o.w.v. (het algemeen belang gevormd door:
  - de historische waarde
- 28 maart 1991: kerk maakt deel uit van de bescherming van de dorpskern Denderleeuw als dorpsgezicht, o.w.v. het algemeen belang gevormd door:
  - de historische waarde

- 5 oktober 2009: kerkgebouw vastgesteld als bouwkundig erfgoed

Veel interieurelementen zijn vast verbonden met het beschermde monument en kunnen niet zonder breekwerk verwijderd worden. Deze interieurelementen “onroerend door aard” maken integraal deel uit van de bescherming. Het kan gaan om glasramen, monumentale altaren, biechtstoelen, orgels, het plafond of de vloer enz.

Ook roerende goederen die zich in een beschermd monument bevinden kunnen deel uitmaken van de bescherming. Oude beschermingsbesluiten (in de praktijk van voor 1999), zoals het geval is bij de Sint-Amanduskerk, vermelden meestal niet welke roerende goederen deel uitmaken van de bescherming. In dit geval moet men per individueel cultuurofgoed nagaan of het al dan niet deel uitmaakt van de bescherming.

2.1.2. Beschrijving

2.1.2.a) Cultuurhistorische waarde

Plaats in het maatschappelijk leven:

De vroegste sporen van een kapel of kerk in Denderleeuw dateren van de Karolingische periode. Sint-Amandus is sinds de 13de eeuw de hoofdkerk van Denderleeuw. Haar voorloper gaat zeker terug tot 1146. Tot begin 20ste eeuw bleef Sint-Amandus de enige kerk in de gemeente Denderleeuw. De uitbreiding van de gemeente en de geleidelijke bevolkingsgroei gaven de aanzet voor hulpkerken.

In oorsprong gaat de kerk terug tot de 13de eeuw en de eerste helft van de 14de eeuw. Haar ligging aan de Dender op een lichte berm maakte het vervoer van het bouw materiaal mogelijk. Doorheen de eeuwen kende ze verschillende vergrotings- en uitbreidingswerken.

Eind 19de eeuw werd de kerk te klein voor de toenemende bevolking, gestimuleerd door de komst van het spoor en station. Na vergroting onder bouwmeester Henri Valcke in 1900-1901, kreeg de kerk haar huidige uitzicht in de vorm van een regelmatig Latijns kruis. Deze uitbreidingswerken vereisten echter verschillende afbraakwerken van de oorspronkelijke delen.

De Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

De kerk is opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed onder ID: 8175.

Kerk opgetrokken uit natuursteen gelegen op een sterke verhoging ten oosten van de dorpskom aan de Denderoever.

Heden ontruimd kerkhof met ommuring (1900) van baksteen (ten noorden) en zandsteen met ijzeren balustrade (hergebruikte steen van de oude zijbeuken ten westen en ten zuiden). Oorspronkelijke kerkhoftoegang via twee arduinen pijlers versierd met doodskopreliëf.

Kruisbasiliek met westtoren en zuidelijke traptoren; achzijdige doopkapel ten noorden; noordelijk en zuidelijk zijportaal van één travee; driebeukig schip van drie traveeën; transeptarmen van één travee met vlakke sluiting en zuidoostelijke traptoren; koor van drie rechte traveeën en twee zijkoren van twee rechte traveeën met vlakke sluiting. Twee sacristieën tegen de zuidelijke wand van het zijkoor (twee traveeën) en de sluiting van het koor (drie traveeën). Eenvoudige Dendergotiek. Gebruik van Balegemse steen, voor oudste gedeelten uit de 13de eeuw, Meldertse zandsteen voor herstellingen in het eerste kwart van de 17de eeuw, hardsteen van Larochette voor vergrotingen in 1900 naar ontwerp van architect H. Valcke en tenslotte Gobertange (torensnits, 1942). Dakbekleding met leien (met uitzondering van torenspsits).

Westtoren met onderbouw (tot de hoogte van de middenbeuk) uit de 13de eeuw geflankeerd door steunberen tot op zijbeukhoogte. Spitsboogportaal van 1589 met erboven een vroeger spitsboogvenster. Latere klokkenverdieping met dichtgemetselde spitsboogvormige galmgaten; achtkantig gedeelte van 1607, doch heropgebouwd in 1900; houten spits na beschadiging vervangen door een achthoekige natuurstenen naar het patroon van de vroegere uit de 14de eeuw (de romp ervan bleef bewaard onder de schaliën aan de voet van de toenmalige spits), naar ontwerp van architect C. Leurs; vier kapelletjes en uitkijkraampjes.

Oude westgevel van de noordelijke zijbeuk met rondvenster toont bouwnaad (dakhelling). Lichtgleuven ten zuiden. Achtkantige noordelijke doopkapel (1900) onder achzijdige bedaking; spitsboogvenster in elke zijde. Lage noordelijke en zuidelijke zijportaaltes onder lessenaarsdaken. Rechthoekige deur, ten noorden met spitsboogvormig bovenlicht met maaswerk. Middenbeuk: ronde bovenlichten uit de 13de eeuw, met rozettracering; oorspronkelijke hoogte. Oorspronkelijke zijbeuken uit de 13de eeuw, heropgebouwd in 1650 en verhoogd (onder één bedaking samen met middenbeuk) in 1680, in 1900 heropgericht in de vorm van kapelgevels met waterspuwers en spitsboogvensters. Kruisbeuken met hoeksteunberen, groot spitsboogvenster in de sluiting en zuidoostelijke traptoren, heropgebouwd in 1900. Voormalige linker arm was groter dan rechter.

Het koor uit de 13de eeuw (volgens sommigen uit de 12de eeuw) werd afgebroken in 1900 en vervangen door een groter koor met twee zijkoren, onder aparte zadeldaken, gestut door middel van steunberen, en doorbroken door spitsboogvensters. Zuidelijke sacristie van één bouwlaag en drie traveeën onder lessenaarsdak; rechthoekige gedeelde kozijnen en rechthoekige deur met bovenlicht. Grotere zuidoostelijke sacristie van twee bouwlagen en respectievelijk twee en drie traveeën onder schilddak; rechthoekige en spitsboogvormige muuropeningen.

Opstand *interieur*: spitsboogvormige arcaden op (half-) zuilen, en bundelpijlers (voor kruising en toren) met achtkantige sokkel en gerestaureerd dekblad en krulkapiteel. Oude pijlers grotendeels hersteld. Vroegere overwelling van koor en zijbeuken in 1619 voltrokken met gebruik van Meldertse steen. Overkluizing van middenbeuk in 1651, vervangen in 1900 door een houten. Heden van west naar oost: Boheemse kap voor het portaal, klimmend gewelf boven de zijportalen;

achtdelig kruisribgewelf in de doopkapel. Houten tongewelf voor middenbeuk, kruisarmen, koren; kruisribgewelf voor de zijbeuken en de kruising. Natuurstenen doksaal (in zuidelijke transeptarmen) met korfbogen op zeilen met achtkantig lijstkapiteel.

Mobilair: Schilderijen: "Christus bij de Emmaüsgangers", van M. D'Hase (Vlaamse school, 1754); "Christus aan het Kruis", van G. Schalken (Hollandse school, 17de eeuw); Kruisweg in 1938 aangekocht van Oscar de Clerk (in de vorm van geschilderde medaillons in de lambrisering verwerkt). Sint-Amandus van H.J. Geens (twee grote rococomedaillons uit de 18de eeuw in de zuidelijke lambrisering van het schip) en Sint-Rochus van P. Spruyt (twee medaillons uit de 18de eeuw in de noordelijke lambrisering). Communiebank van Nikolaas van Beersel (1638); lambrisering in koor en zijbeuken (met medaillons) uit de 18de eeuw, in portaal uit de tweede helft van de 18de eeuw; preekstoel en twee biechtstoelen van de gebroeders De Kinder, uit het eerste kwart van de 18de eeuw; neogotische altaren, naar ontwerp van R. Rooms en twee neogotische biechtstoelen. Laatgotisch grafmonument van de heer van Liedekerke-Beaufort en Dame Béranger.

Algemene beschrijving:

- Typologie: Driebeukige kruisbasiliek.
- Aanwezigheid van twee sacristieën en een westtoren.
- Stijl: Gotiek, laatgotiek, neogotiek.
  - Oorspronkelijke gotische aanleg.
  - De latere toevoegingen (delen van de middenbeuk, de zuidelijke zijbeuk en de vierkante westtoren) zijn laatgotisch.
  - De begin 20ste-eeuwse interieuraanpassingen zijn uitgesproken neogotisch.

Architect:

- De oorspronkelijke architect is onbekend.
- Hendrik Valcke (01/01/1871 – 01/01/1951, Ledeberg).
  - Grote verbouwingen en uitbreidingen in 1900-1901.
- Stan Leurs (17/11/1893 – 19/03/1973, Antwerpen).
  - Ontwerp van de stenen achtkantige toren uit 1942-1943.

Beknopte bouwgeschiedenis:

- 13de eeuw- eerste helft 14de eeuw: Oorspronkelijke aanleg. Het in 1900 afgebroken koor was mogelijk 12de-eeuws. Het werd eind 13de eeuw, begin 14de eeuw uitgebreid met het schip en de toren.

- 1525-1533: Belangrijke verbouwingen.
- 1582: Kerk volledig uitgebrand door de godsdienstoorlogen.
- 1593: Overwelving van het koor.
- 1619: Overwelving van koor- en zijbeuken.
- 1624: Inwijding door de aartsbisschop van Mechelen.
- (Na) 1635: Plaatsing van houten met leien afgedekte spits op de toren.
- 1650: Heropbouw oorspronkelijke zijbeuken.
- 1651: overwelving van de middenbeuk.
- 1680: Ophoging zijbeuken. Middenbeuk en zijbeuken onder één groot zadeldak ondergebracht.
- 1764: Lambrisering in de zijbeuken, constructie doksaal.
- 1833: Vernieuwing van de kerkvloer.
- 1849: Grondige onderhoudswerken.
- 1897: Ontruiming kerkhof en demonteren van de muurbeschotten in de kerk.
- 1900-1901: Ingrijpende restauratie- en uitbreidingswerken o.l.v. architect Henri Valcke, , uitgevoerd door aannemer Modest Couck. Bouw nieuwe zijbeuken, kapellen voor het O.-L.-Vrouw- en Sint-Amandusaltaar, hoogkoor, traptorentje voor het doksaal, doopkapel, twee zijportalen, twee sacristieën en een bijkomende doksaal (in de rechterdwarsbeuk).
- 2 oktober 1902: Plechtige inwijding van de gerestaureerde en uitgebreide kerk door bisschop Stillemans.
- 19 mei 1940: Beschadiging van de toren en de kerk tijdens de beschieting van Denderleeuw.
- 1942-1943: Herstel daken en heropbouw torenspits. Oorspronkelijke torenspits vervangen door een in natuursteen uitgevoerde spits.
- 1944: Vernieling van de glasramen na dynamitering van de nabijgelegen Denderbrug door het verzet.
- 1949: Plaatsing van twee nieuwe klokken.
- 1970: Vervanging van de glasramen.
- 1971: Vernieuwing van de dakbedekking.
- 1977: Vernieuwing vloeren van de koren en sacristieën.
- 1977: Monochroom overschilderen van de neogotische polychromie.
- 1997: Start buitenrestauratiewerken.

Bouwmaterialen:

- Balegemse steen uit de 13de en 14de eeuw voor het oudste gedeelte van de toren en middenbeuk.
- Meldertse zandsteen voor de 17de-eeuwse herstellingen.
- Witte marmeren tegels van Basècle voor vernieuwing van de kerkvloer in 1833.
- Hardsteen Larochette voor de uitbreidingswerken in 1900-1901.
- Gobertangesteent voor de torenspits.

Beschrijving cultuurhistorisch erfgoed:

De kerk heeft meerdere kunstwerken met bijzondere artistieke en cultuurhistorische waarde.

Er is een digitale inventaris van het roerend erfgoed, opgesteld in 2016-2017 door vrijwilligers en Erfgoedcel Denderland i.s.m. Provincie Oost-Vlaanderen. Deze inventaris omvat het geheel van de collectie en telt ongeveer 500 fiches. Sommige fiches beschrijven meerdere objecten van dezelfde soort.

De belangrijkste 62 objecten waren al raadpleegbaar op de website van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium.

De belangrijkste meubilairstukken en objecten zijn:

- Pijporgel:
  - Beschermd (via de algemene bescherming van het kerkgebouw).
  - Gebouwd in 1767-1768 door orgelmaker Pieter Van Peteghem (1708-1787, Gent). Het orgelbuffet is gemaakt door Jozef Bemindt, meubelmaker te Ninove.
  - Instrument en orgelkast verbouwd en uitgebreid in 1855 door orgelmaker P.J. Vereecken uit Gijzegem.
  - Herbouwd en vergroot met een rugpositief en zelfstandig pedaal door in 1980 firma Loncke Orgelbouw uit Zarren.
  - Herstelling en onderhoud in 2016.
  - Nogmaals groot onderhoud en herstellingswerken nodig in nabije toekomst.
- Laatgotisch stenen grafmonument van de heer van Liedekerke-Beaufort en Dame Béranget:
  - 16de eeuw.
  - In de linkerdwarsbeuk.

- Gepolychromeerd eikenhouten beeld van Sint-Anna-ten-Drieën:
  - Afkomstig uit de vroegere Sint-Annakapel te Leeuwbrug.
  - Begin 15de eeuw. Oudste en belangrijkste beeldhouwwerk in de kerk.

- Eiken preekstoel:
  - 1718, door schrijnwerker Frans De Kinder en beeldhouwer Jan De Kinder.
  - Achteraan in de linkerzijbeuk.

- Twee eiken biechtstoelen:
  - 1702, in Lodewijk XV-stijl, Frans De Kinder, in de linkerdwarsbeuk.
  - 1715, in Lodewijk XVI-stijl, Frans de Kinder, in de rechterdwarsbeuk.

- Eiken communiebank:
  - 1638, Nikolaas van Beersel.
  - Voor het koor. Begin 20ste eeuw aangepast door Remi Rooms-Blanchaert.

- Olieverfschilderijen “Pestlijders aanroepen de H. Rochus” en “H. Rochus geneest de pestlijders” :
  - 2de helft 18de eeuw, Philips Spruyt.
  - Ingewerkte medaillons in de linkerzijbeuklambrisering.
  - Kopieën van het bekende werk van Peter Paul Rubens in de Aalsterse Sint-Martinuskerk.

- Olieverfschilderijen “Prediking van Sint-Amandus” en “Sint-Amandus doopt Sigibertus” :
  - 18de eeuw, H.J. Geens.
  - Ingewerkte rococomedaillons in de rechterzijbeuklambrisering.

- Olieverfschilderij “Sint-Amandus” :
  - 1860, Cl. Waelput
  - Tussen de doopkapel en het linkerzijportaal.

- Olieverfschilderij “Jezus aan het Kruis”:
  - 17de eeuw, Godfried Schalken, Hollandse School.
  - Bevindt zich momenteel in de pastorie.

- Olieverfschilderij “Jezus en de Emmaüsgangers”
  - 1754, Maximiliaan D'Hase, Vlaamse School.
  - Achteraan in de linkerzijbeuk.

- Kruisweg in 14 staties:
  - 1919, Leo Steel van Stekene (uit Sleidinge).
  - In 1938 aangekocht van Oscar de Clerk, in de vorm van geschilderde medaillons in de zijbeukenlambrisering ingewerkt.

- Latere meubilair in neogotische stijl:
  - Ontworpen door Remi Rooms-Blanchaert (1861-1934, Gent) in 1901-1902.
  - Hoofdaltaar en zijaltaren, koorbanken van het hoogkoor, 2 biechtstoelen, communiebank voor de zijaltaren. Aanpassing van de 17de-eeuwse communiebank.

© Erfgoedcel Denderland, 2017.

- **Lambriseringen:**
  - 17de-eeuws: paneel rechts naast het doksaal (rechtstanden versierd met engelenkopjes en vruchtenguirlandes.
  - 2de helft 18de eeuw: links en rechts van het in het inkomportaal.
  - 18de-eeuwse lambrisering in de zijbeuken (omstreeks 1764, Jozef Bemindt).
  - 18de-eeuwse lambrisering koorgestoelte.

- **Decoratieve en figuratieve muurschilderingen:**
  - Oorspronkelijke neogotische polychrome schilderijen door Léon Bressers (1865-1947) in 1913. Met o.a. damastschilderingen in het hoogkoor.
  - Overschilderd en vereenvoudigd in 1951.
  - Monochrome overschildering in 1977.

- **Glasramen:**
  - Michel Martens (Sint-Andries, Brugge) vernieuwde in 1970 alle glasramen (uitgezonderd de brandglasramen).
  - De grijsbruingekeurde glasramen bevatten ruiten die op bepaalde plaatsen miniatuurglasraampjes weerspiegelen.
  - De gekleurde glasramen van het hoogkoor ("Het Laatste Avondmaal") en de linkerdwarsbeuk ("O.-L.-.Vrouw") dateren van 1949 (Olivier Ganton, Gent).

Relevante bronnen en literatuur:

- Broeckart, Jan & De Potter, Frans, 1903. *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen. Arrondissement Aalst*. Gent: Siffer.
- Cornelis, Marcel, 1972. *Denderleeuw in oude prentkaarten*. Zaltbommel: Europese Bibliotheek.
- De Brouwer, Jozef, 1960. *Geschiedenis van Denderleeuw*. Aalst: De Brouwer.
- De Brouwer, Jozef, 1962. "De St.-Amanduskerk te Denderleeuw", In het tijdschrift *Toerisme Oost-Vlaanderen*, Jrg. 11 (1962), nr. 1, pp. 12-13.
- De Brouwer, Jozef, 1975. *Bijdragen tot de geschiedenis van de kerkelijke instellingen en het godsdienstig leven in het Land van Aalst tussen 1621 en 1796*. 4 delen. Dendermonde: De Brouwer.
- De Metsenaere, Wilfried & Van Mulders, Dolf, 1983. *Denderleeuw langs straten en pleinen*. Denderleeuw: Waegeman.
- De Metsenaere, Wilfried, 1997. *Denderleeuw tijdens de XXste eeuw*. Denderleeuw: Gemeentebestuur Denderleeuw.
- Van Isterdael, Herman, 2011. *Families en personen te Denderleeuw (tussen 16de eeuw en 1833)*.

- Van Mello, Jacques, 1978. *Van Schiptrekker tot pendelaar: geïllustreerd overzicht van Denderleeuw, Iddergem en Welle*. Denderleeuw: Gemeentebestuur Denderleeuw.
- Verdoodt, Wim, 1985. *De geschiedenis van een dorpskerk (St.Amandus Denderleeuw): eindverhandeling*. Gent: H.A.I.S.L.
- Verdoodt, Wim, 1987. "De geschiedenis van een dorpskerk (Sint-Amanduskerk, Denderleeuw)". In het tijdschrift *Het Land van Aalst*, Jrg. 39 (1987), nr. 4-5, pp. 255-280.
- Verfaillie, Joke, 2016. *Inventaris van het archief van de kerkfabriek en parochie Sint-Amandus te Denderleeuw (1571-1875)*. Reeks *Inventarissen Rijksarchief te Gent* nr. 118, Publ. Nr. 5621. Brussel: Algemeen Rijksarchief.
- Het plannenarchief van de koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen Brussel bewaard de oorspronkelijke bouwplannen van H. Valcke en meubilairontwerpen van atelier R. Rooms-Blanchaert.
- Bouwhistorisch studiebureau en expertise Guido Jan Bral bvba en Architectenbureau Van Acker & Partners, 2008. *Sint-Amanduskerk te Denderleeuw: Bouwhistorisch onderzoek*.
- Architectenbureau Van Acker & Partners, 2009. *Diagnose- en verantwoordingsnota*.
- Architectenbureau Van Acker & Partners, 2009. *Grond- en kelderplan en torenplannen van alle niveaus (anno 2009)*. Dossier 1071-05, 03.03.2009, nr. AA-DO-130.

2.1.2. b) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling en inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes:

Footprint kerk:

- Omtrek: 160,32 m.
  - Breedte middenbeuk + zijbreuken: 17,5 m.
  - Dwarsbeuk: 28 x 6,6 m.
  - Lengte kerk van hoofdingang tot hoogkoor: 44 m.
- Oppervlakte: 956,82 m².

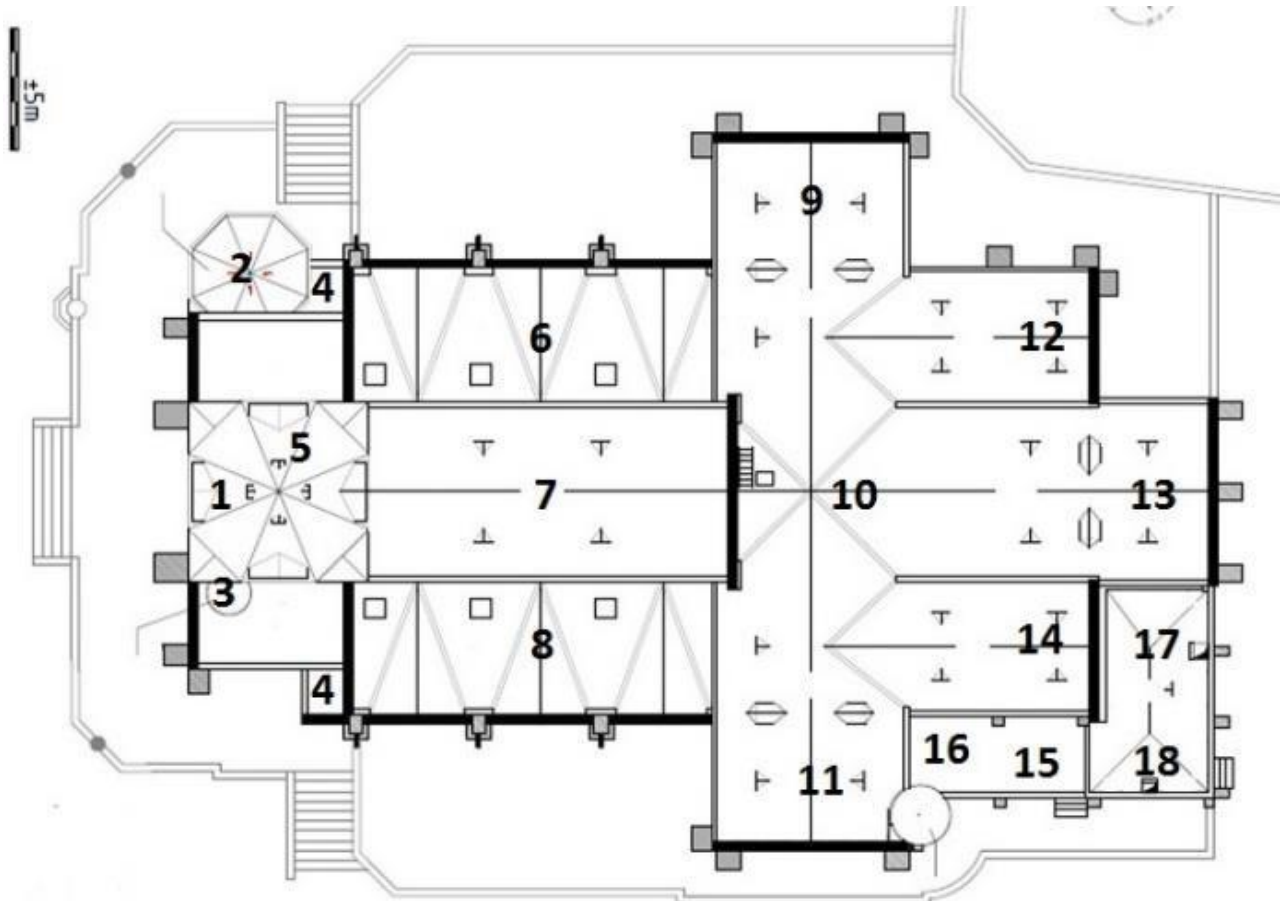
Capaciteit zitplaatsen:

- Gebruikelijke opstelling van 340 zitplaatsen.
- Maximumcapaciteit van 350 zitplaatsen.

Terrein met inbegrip van het kerkgebouw:

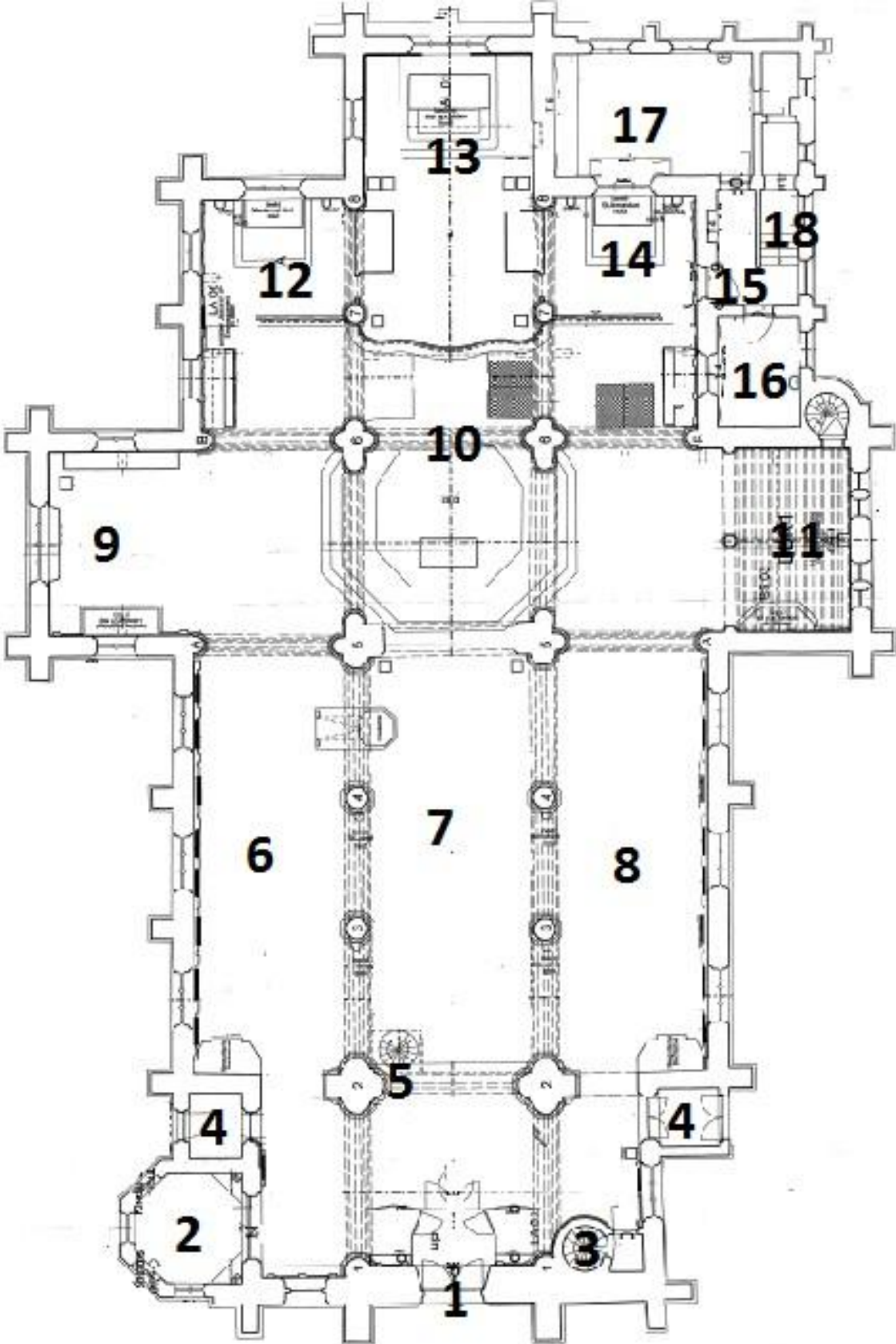
- Omtrek: 176,40 m.
- Oppervlakte: 2.064,62 m².
- Kerk en terrein vormen samen 1 administratief perceel.

Bovenaanzicht kerk Monumentenwacht:

© Monumentenwacht, 2014.

Grondplan kerk architectenbureau Van Acker Architecten & Planners:

Opdeling:

1) Hoofdingang en inkomportaal:

- 13,2 x 6,7 m (inkomportaal en de voorste delen van de midden- en zijbeuken).
- De hoofdingang leidt naar een inkomportaal met houten panelen.

2) Doopkapel:

- 3,8 x 3,8 m (bij benadering, achthoekige vorm).
- Links van het inkomportaal. Toegankelijk via een smeedijzeren hek.

3) Westtoren:

- Bereikbaar via de torentrap.
- Heeft vier niveaus.

4) Zijportalen:

- De zijportalen bevinden zich in de oksels van inkomgedeelte en de zijbeuken. Hun doorgangen (het gedeelte tussen de buiten- en binnendeuren) worden gebruikt als opbergruimte.
- Andersvaliden kunnen de kerk via de het linkerzijportaal betreden. Er staat buiten een hellend vlak voor deze zijingang.
- Zijportaal rechts: 2,1 x 2 m.
- Zijportaal links: 2,2 x 1,9 m.

5) Doksaal:

- Bereikbaar via een spiltrap links vanuit het schip.
- Met beschermd pijporgel.

6) Linkerzijbeuk:

- Het voorste gedeelte tussen het inkomportaal en de 2de pilaar (3 x 6 m) omvat het olieverfschilderij "H. Amandus" en lambrisering met ingewerkte kruiswegstaties.
- Het gedeelte tussen de 2de pilaar en de dwarsbeuk (6 x 14,5 m) omvat een neogotische biechtstoel, lambrisering met olieverfschilderijen "H. Rochus geneest pestlijders" en "Pestlijders aanroepende H. Rochus), en kruiswegstaties en de preekstoel.

7) Middenbeuk:

- Tot aan de dwarsbeuk: 5,5 x 14,5 m.
- Omvat de spiltrap leidend naar het doksaal, 4 beelden op sokkels (H. Theresia en H. Rita van Cascia in gips, Sint-Jozef met kind en Sint-Antonius van Padua in hout), en een deel van de preekstoel.

8) Rechterzijbeuk:

- Het voorste gedeelte tussen het inkomportaal en de 2de pilaar (3 x 6 m) geeft toegang tot de torentrap en heeft lambrisering met kruiswegtaferelen.
- Het gedeelte tussen de 2de pilaar en de dwarsbeuk (6 x 14,5 m) omvat een neogotische biechtstoel, lambrisering met olieverfschilderijen "Prediking van Sint-Amandus" en "Sint-Amandus doopt Sigibertus", en kruiswegstaties.

9) Linkerdwarsbeuk:

- 6,2 x 5,2 m.
- Omvat het grafmonument van de heer Van Liedekerke, een barokke eiken biechtstoel in XV-stijl, een mobiele sokkel met gipsen beeldengroep H. Familie, en een bergkast in hout.

10) Koor:

- Tussen de dwarsbeuk en het hoogkoor: 8 x 17,2 m.
- Het volksaltaarplatform (tussen de 5de en 6de pilaar) is 9 x 7 m aan de breedste punten.
- 3 treden, 1 trede die over de hele breedte doorloopt naar het hoogkoor. Op de bovenste trede is er centraal een eiken plankenvloer met opgelijmde linoleum.
- 17de-eeuwse communiebank (met aanpassingen en uitbreidingen naar de neogotische zijaltaren).

11) Rechterdwarsbeuk:

- 6,2 x 5,2 m.
- Pseudo-winterkapel, afsluitbaar met zware hanggordijnen.
- Eiken biechtstoel XVI-stijl, houten beeld "Maria met Kind vertrappt de slang".

- Binnendeur (uiterst rechts) geeft toegang tot een torentrap naar de bovenverdieping (een klein doksaal).

12) Zijkapel O.-L.-Vrouw:

- Achteraan in de linkerzijbeuk: 5 x 8 m.
- Eigenlijke altaar en zijkapelgedeelte: 5 x 4,1 m.
- Neogotische communiebank.
- Zijaltaar met 2 treden, met houten Mariabeeld met kind. Houten beelden van H. Barbara van Nicomedië en H. Agnes van Rome.

13) Hoogkoor:

- 5,9 x 5,1 m.
- Hoofdaltaar op sokkel, met 3 stenen treden. Houten beelden van de 4 apostelen.

14) Zijkapel Sint-Amandus:

- Achteraan in de rechterzijbeuk: 5 x 8 m.
- Eigenlijke altaar en zijkapelgedeelte: 5 x 4,1 m.
- Neogotische communiebank.
- Zijaltaar met 2 trede, met houten Sint-Amandusbeeld. Houten beelden van Cornelius en Sint-Rochus van Montpellier.
- Luchtroosters: 1 x 2 roosters (blazer en aanzuiger). 1 rooster voor het zijkapelgedeelte, 1 rooster tussen het volksaltaar en het koor.
- Een binnendeur rechts leidt naar de sacristiehal.

15) Sacristiehal:

- Deze doorgang geeft toegang tot de sacristie (rechts van het koor) en de bijsacristie (in de oksel van de rechterzij- en dwarsbeuk).
- Geeft toegang tot de keldertrap.
- Heeft een buitendeur (met 3 treden) halfweg de keldertrap.

16) Bijsacristie:

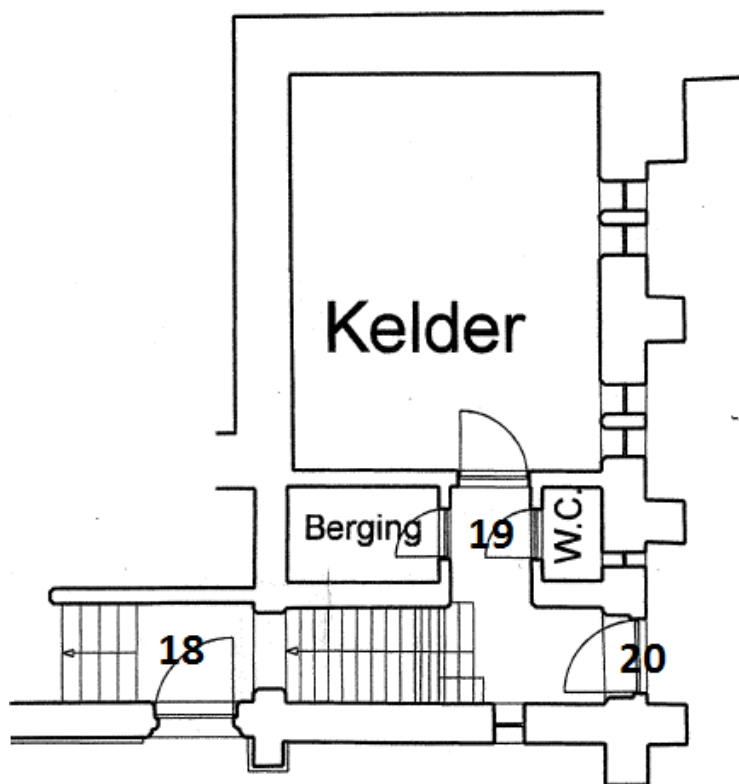
- 3,8 x 2,9 m.
- In de oksel van de rechterzij- en dwarsbeuk.

17) Sacristie:

- 6,9 x 4,3 m.
- Bereikbaar via binnendeur sacristiehal.
- Een binnendeur (uiterst rechts) in de sacristie leidt naar een kleine berging (2,2 x 1,3 m).

18) Keldertrap:

- Leidt naar het keldergedeelte onder de sacristie.
- Leidt naar de pastorietauin.

© Kelderplan architectenbureau Van Acker Architecten & Planners, 2009.

19) Keldergedeelte:

- Stookplaats met verwarmingsinstallatie (5,4 x 4,2 m).
- Kleine berging (2,1 x 1,3 m).
- Sanitair (1,3 x 0,8 m).

20) Buitendeur pastorietauin:

- De buitendeur (met 3 treden) rechts van het sanitair geeft toegang tot de pastorietauin.

Mogelijkheden naast de eredienst:

De kerk leent zich voor valorisatie. De aanwezige voorzieningen maken klassiek getinte concerten, kunsthistorische rondleidingen, tijdelijke tentoonstellingen en voordrachten mogelijk. Orgelklassen zijn momenteel geen optie. Het pijporgel is niet altijd bespeelbaar en vereist nog grote onderhoudswerken.

De kerk heeft weinig potentieel voor nevenbestemming en medegebruik, gezien haar toekomstige functie als “centrumkerk”.

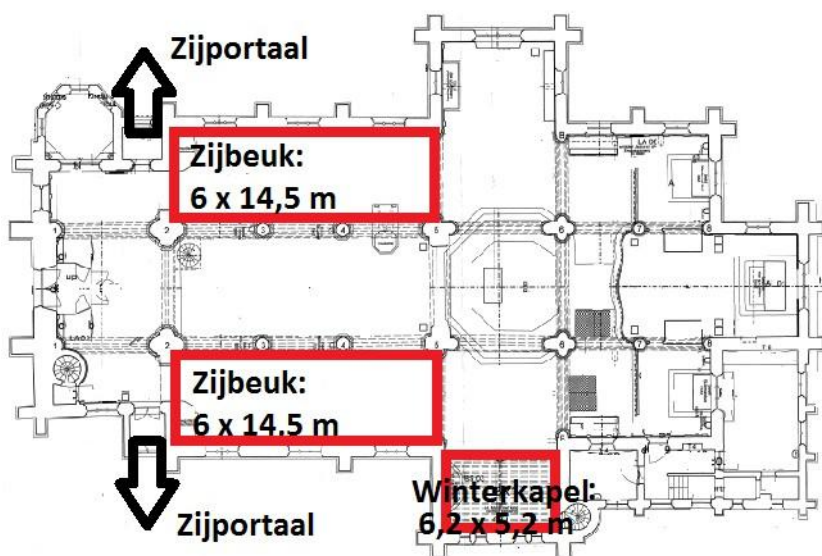
Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheden om (deel)ruimtes af te splitsen:

Opdeelbaarheid:

Geen afgesloten week- of winterkapel

De kerk heeft geen afgesloten week- of winterkapel. Er is wel een pseudo-winterkapel met een capaciteit van 30 zitplaatsen. De rechterdwarsbeuk (6,2 x 5 m) is momenteel namelijk afscheidbaar van de kerkruimte met een hanggordijn.

Een glazen wand zou praktischer zijn. Deze houdt de warmte binnen en de tocht buiten. Men kan daarbij opteren voor een meer efficiënte aparte verwarming (bv. infraroodstraling van boven). De huidige centrale verwarming is namelijk niet efficiënt voor kleine weekvieringen in de grote kerkruimte. Een nadeel is dat deze ruimte geen aparte buitendeur heeft.

Afsplitsen van de zijbeuken:

De zijbeuken tot aan de dwarsbeuk zijn 6 x 14,5 m en hebben elk een capaciteit van 60 zitplaatsen. De zitplaatsen zijn bij lage kerkopkomst niet bezet. Ze vormen nu soms een verloren ruimte.

De zijbeuken kunnen in theorie afgesplitst worden met bv. glazen wanden tussen de pilaren om zo nieuwe deelruimtes te creëren. Deze ruimtes zouden toegankelijk zijn langs buiten via de zijportalen.

Variabele stoelopstelling:

Bij orgelconcerten plaatst men de stoelen richting de hoofdingang. Zo hebben de bezoekers zicht op de organist. Gezien de grote van de kerkruimte, kan men de stoelen bij andere valoriserende evenementen ook richting een zijgevel plaatsen.

Beperkte uitbreidingsmogelijkheden:

Bij architecturale aanpassingen moet men steeds rekening houden met het beschermd dorpsgezicht en de kerk als beschermd monument. De kerkhofmuur en de twee kalkstenen inkompijlers zijn eveneens beschermd als monument. Ingrijpende uitbreidingen en aanpassingen (bv. plaatsing van bepaalde technische installaties) zijn niet evident.

Mogelijk nevenbestemmingsactiviteiten mogen de erfgoedwaarde niet schaden en moeten "passend" zijn.

Aanwezige voorzieningen:**Verwarming:**

- Luchtroosters op aardgas.
- 1 kring, de luchtroosters bevinden zich rechts achter het volksaltaar en voor het zijaltaar in de rechterzijbeuk.

- De verwarmingsinstallatie (geplaatst door firma DEP uit Herentals) dateert van 1965. De ketel werd later (vermoedelijk na 1993) vervangen door firma De Pauw, Affligem. De huidige warme luchtgenerator dateert van 1998. De brander werd in 2017 vervangen.
- Plafondventilators (1998) blazen de warme lucht naar beneden.
- De basistemperatuur moet steeds 11°C zijn. Voor en na de erediensten is langzame op- en afvoering temperatuur noodzakelijk voor de conversatie van het orgel.
- De centrale verwarming is deels ontoereikend en heeft aanpassingen nodig.
  - Aanpassing en verbetering van de luchtcirculatie (is momenteel onvoldoende), bijsturen van de programmatie.
  - De installatie zelf dient niet aangepast te worden.
  - Voorjaar 2017 noopten verwarmingsproblemen tot een tijdelijke herstelling. Vervanging van de centrale verwarming kan op lange termijn alsnog prioritair worden voor de conservatie van het beschermd pijporgel.
- 1 kleine elektrische kachel in de sacristie.
- 4 elektrische verwarmingselementen in de pseudo-winterkapel.
- 1 kleine elektrische kachel in de torentrap.
- 2 muurstralers en 1 hangstraler in de doopkapel
  - Er zijn onvoldoende verwarmingselementen in de sacristie en doopkapel.
  - De boiler in de sacristie heeft de boiler onvoldoende capaciteit om met warm water de kerk en sacristie te kuisen.
  - Het binnenrestauratiedossier voorziet waar nodig bijkomende verwarmingselementen en een toereikende boiler.

Sanitair:

- Bevindt zich in de kelder onder de sacristie en is bereikbaar via de keldertrap.
- 1 wc en 1 wasbak. Niet geschikt voor andersvaliden. Toegankelijk voor kerkgangers. De buitendeur naar de pastorietaal is preventief gesloten om openbaar gebruik te vermijden.
- 1 wasbak in de sacristie.
- Er is nood aan makkelijk bereikbaar sanitair in de kerk (zeker voor de oudere kerkbezoekers).
- De binnenrestauratie voorziet (mogelijk) nieuw sanitair voorzien in het rechterzijportaal.

Elektriciteit:

- De bestaande elektriciteit (1956, geen datering bekend van latere aanpassing) is verouderd.
  - De volledige elektrische installatie is te vernieuwen conform de huidige wetgeving.
  - De klokkenautomatisatie moet aangesloten worden op de vernieuwde elektriciteitscircuits.
  - Het elektriciteitsbord wordt vermoedelijk voorzien in de vroegere soutanekast in de sacristiehal.
  - De elektrische installatie van de sacristie moet ook aangepast worden.

Verlichting:

- De huidige verlichting is verouderd en ontoereikend.
  - De verlichting moet volledig vernieuwd en aangepast worden voor gediversifieerd gebruik (rechtstreeks, onrechtstreeks, gedempt, sfeerverlichting).
  - Bij het altaarpodium, hoogaltaar en zijaltaren, de gewelven, de lambriseringsen, het orgel, de kruiswegstaties, ... moet bijkomende verlichting voorzien worden.

Geluidsinstallatie:

- Datering onbekend. Gedeeltelijk vernieuwd in 2009.
- Toereikend, maar verdere aanpassingen nodig.
  - De micro- en luidsprekeraansluitingen zijn verouderd. De luidsprekers en bedrading zijn verouderd en onesthetisch aangebracht.
  - De luidsprekers en bedrading worden vernieuwd.
- De kerkruijnte heeft een gunstig akoestiek voor concerten.

Klokken en torenuurwerk:

- Twee klokken uit 1949.
- Beiaard geplaatst in 2017, afkomstig uit de voormalige Sint-Jozefkerk (Denderleeuw, wijk Hemelrijk).
- Automatisch klokkenbesturingssysteem Clock-o-Matic (1957).
- Datering torenuurwerk onbekend. Vermoedelijk jaren 50.

Overige aanwezige (of nog te realiseren of aan te passen) voorzieningen:

Er zijn geen overige voorzieningen. Het merendeel van de aanwezige voorzieningen wordt aangepast tijdens de geplande binnenrestauratie. De diagnose- en verantwoordingsnota interieurrestauratie van Architectenbureau Van Acker en Partners geeft hiervoor de nodige aanbevelingen (zie hoger).

Er is ook nood aan een nieuwe inrichting:

- Er is niet voldoende opbergruimte voor de misdienaarskleden in de bijsacristie.
- De bestaande kast in de bijsacristie is oud en vuil.
- Er is momenteel geen eigen ruimte voor organist of repetitieruimte voor de muzikanten.
- De buitendeuren in de hal van het keldergedeelte zorgen voor veel warmteverlies en tocht.

Het doksaal is niet bereikbaar vanuit de toren, enkel via een spiltrap vanuit het schip.

- Een nieuwe trap is noodzakelijk om het niveauverschil tussen de toren en het doksaal te overbruggen.

De toegankelijkheid voor andersvaliden:

De kerk is enkel toegankelijk voor andersvaliden via de linkerzijingang. Het sanitair is niet geschikt voor andersvaliden.

- Hoofdingang: Verhoogde stoeprand en stenen trap van 5 treden naar de hoofdingang. De hoofdingang zelf is vlak.
- Linkerzijingang: Er is een tijdelijk hellend vlak links van de hoofdingang. Deze leidt naar de linkerzijingang.
- Rechterzijingang: Verhoogde stoeprand en stenen trap van 11 treden naar het portaal.
- Buitendeur sacristiehal / keldertrap: 3 treden.
- Keldertrap sacristie: leidt naar het sanitair.
- Buitendeur pastorietuin: 3 treden.

De aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen:

Begin 20ste eeuw kreeg het interieur een algemene neogotische herinrichting, met integratie van de 17de- en 18de-eeuwse lambrisering en het vroegere meubilair (zie opgave cultureel erfgoed). Het interieur en de cultuurgoederen vormen een interessant aanbod voor bv. kunsthistorische

rondleidingen. Deze worden nu al gevaloriseerd tijdens de jaarlijkse deelname aan “Open Kerkendagen”.

2.1.2. c) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand is redelijk.

Het buitenwerk is in algemene goede staat, uitgezonderd het natuursteenmetselwerk van de toren. Er vallen kleine brokstukken van de toren. Er staat een visueel storende stelling voor de hoofdingang voor de publieke veiligheid.

Het binnenwerk vereist een grondige interieurrestauratie. Architectenbureau Van Acker en Partners maakte hiervoor een diagnose- en verantwoordingsnota op. Er zijn grote investeringswerken voorzien.

- De interieurrestauratie omvat:
  - Herstellen opgaand muurwerk.
  - Reinigen en schilderen wanden.
  - Restauratie glas-in-lood ramen.
  - Restauratie vloeren.
  - Restauratie schrijnwerk.
  - Restauratie en reinigen polychrome houten gewelven.
  - Restauratie wandschilderingen.
  - Restauratie vast en los kunstmeubilair.
  - Restauratie beelden, consoles en sokkels.
  - Aanpassen en vernieuwen technieken.

De kerkfabriek diende het aanvraagdossier voor de erfgoedpremie in op 06/12/2011. Het dossier staat momenteel op de wachtlijst.

- Berekening totale kostprijs van de werkzaamheden:
  - 1.013.169,70 euro (excl. btw).
  - 1.225.936,34 euro (incl. btw).
- Berekening totale kostprijs van de subsidieerbare werkzaamheden:
  - 894.534,58 euro (excl. btw).

- 1.082.386,84 euro (incl. btw).

Na de interieurrestauratie zal de kerk in algemene goede staat verkeren.

Recente investeringen (2000 - voorjaar 2017):

- 2002: Restauratie fase 1 (dak-, gevel-, en torenrestauratie).
- 2005: Restauratie fase 2.
- 2008: Opmaak digitaal plan kerkgebouw.
- 2008: Restauratie grafmonument.
- 2009: Studie interieurrestauratie.
- 2009: Vervanging geluidsinstallatie.
- 2016: Herstelling en onderhoud orgel.
- 2017: Herstelling van de daken en de goten.
- 2017: Plaatsing van genormeerde ladderhaken op de daken.
- 2017: Overbrengen beiaard van de voormalige Sint-Jozefkerk te Hemelrijk (Denderleeuw).

Toekomstige investeringen (najaar 2017 - 2019 / meerjarenplan 2020 - 2015):

- 2017: Herstelling van het natuursteenmetselwerk van de toren.
- 2017: Schilderen van het schrijnwerk (o.a. de luiken van de oostgevel van het schip en de torenspits).
- 2018: Nogmaals herstelling en onderhoud orgel.
- Nog geen startdatum bekend: Interieurrestauratie in verschillende fasen.

Monumentenwacht:

- Bouwkundige inspectie – zie rapport Monumentenwacht 0-09/40148/2015/B.
  - Inspectiedata 23 & 24/06/2015.
  - Gedateerde aanbevelingen, de belangrijkste werken zijn inmiddels uitgevoerd.
- Vorige inspecties op 22/11/2011, 03/11/2008, 14/10/2003 en 11/05/2000.

2.1.3. Situering in de ruimtelijke omgeving

Liggingplan:

Geopunt.be. Basiskaart – GRB.

Geopunt.be. Luchtfoto Vlaanderen, zomer 2015.

Korte beschrijving ligging:

De kerk ligt in woongebied op een sterke verhoging ten oosten van de historische dorpskom aan de Denderoever. Ze wordt omringd door het oude ontruimde kerkhof met een ommuring van bak- en zandsteen met ijzeren balustrade. De oorspronkelijke kerkhoftoegang is via twee arduinen pijlers versierd met doodskopreliëf.

Ten noordoosten van de kerk grenst de beschermde pastorie. Deze heeft een grote achtertuin die uitloopt in groengebieden en een groen rustpunt geeft achter de kerk. Ten zuiden van de kerk liggen particuliere woningen en zaal Den Breughel. Voor de hoofdingang situeert zich het dorpsplein met een openbare parking. De omgeving voor de kerk toont een 'onaf' beeld.

Betekenis voor de omgeving:

- Het dorpsplein beschikt over een aantrekkelijke relatie met het Denderlandschap. De ligging van de kerk naast de Dender bepaalt sterk het unieke aspect van de oude dorpskern.
- De kerk, de kerkhofmuur met inkompijlers, de voor- en achtertuin van de pastorie met tuinmuur, de Denderweg met aanpalende bebouwing, het voormalige dorpschooltje met woning aan het dorpsplein en de private weg, en de oude panden vormen samen het enig vrij gaaf bewaard overblijfsel van deze dorpskern. De kerk is het ankerpunt van dit beschermd dorpsgezicht.
- De toren heeft belang als baken in het landschap.
- De kerk ligt langs een toeristische route.
  - "De Schiptrekkersroute" van Toerisme Oost-Vlaanderen.
- De kerkklokken luiden overdag het uur en slaan éénmaal op het halfuur. Ze fungeren als fungeren als tijdsaanduiding voor de buurt. Het klokkenspel (overgebracht uit de voormalige Sint-Jozefkerk te Hemelrijk) speelt om 10.00, 12.00 en 18.00 u.
- Er is geen nachtverlichting.

Bereikbaarheid via openbaar vervoer:

De kerk is niet rechtstreeks bereikbaar via het openbaar vervoer.

- Bushalte Denderleeuw Middenstraat, stopplaats 206843, op 350 meter wandelafstand, 4 min. wandeltijd.

- Buslijnen 31, 32, 33.
- Bushalte Denderleeuw Middenstraat, stopplaats 207843, op 350 meter wandelafstand, 4 min. wandeltijd.
  - Buslijnen 31, 32, 33.
- Bushalte Denderleeuw Boomgaardstraat, stopplaats 206103, op 400 meter wandelafstand, 5 min. wandeltijd.
  - Buslijnen 31, 32, 33.
- Bushalte Denderleeuw Boomgaardstraat, stopplaats 207103, op 400 meter wandelafstand, 5 min. wandeltijd.
  - Buslijnen 31, 32, 33.

De aanwezigheid van parking:

Er is voldoende parkeergelegenheid. Er zijn geen opvallende parkeerproblemen bij grote vieringen.

- 2 plaatsen voor de kerk voorbehouden voor ceremoniewagens (beschikbaar gesteld door de gemeente).
- 27 parkeerplaatsen op het dorpsplein, terrein gemeente Denderleeuw.
- Bijkomende parking voor het Administratief Centrum.

De aanwezigheid van relevante gebouwen e.d.:

- **Pastorie Sint-Amandus:**
  - Dorp 18, 9470 Denderleeuw.
  - Bouwjaar: 1783.
  - Beschermd monument (sinds 28/03/1991).
  - Alleenstaand dubbelhuis met ruime pastoretuin.
  - Verkeert in goede toestand.
  - Eigendom van kerkfabriek Sint-Amandus (Denderleeuw).
  - In gebruik als:
    - Vergaderruimte kerkfabriek Sint-Amandus (Denderleeuw).
    - Werkruimte parochieadministrator.
    - Oxfam-Wereldwinkel (op vrijdag 10.00 u. – 13.00u en zaterdag 10.00 u. – 16.00 u.).

- De pastorietaan wordt bij gelegenheid (tijdelijk voor publiek) opengesteld. Bijvoorbeeld tijdens de zomerweekends.

- **Plein:**

- Dorpsplein met openbare parking voor de hoofdingang.
- Eigendom van de gemeente.

Andere (semi-)publieke gebouwen in onmiddellijke nabijheid:

- Den Breughel
  - Dorp 11, 9740 Denderleeuw.
  - Grote zaal en foyer.
  - De gemeente stelt deze ter beschikking voor de organisatie van sociaal-culturele activiteiten.
- Administratief Centrum Gemeentebestuur Denderleeuw
  - Alfons De Cockstraat 1, 9470 Denderleeuw.
  - Op 130 m. wandelafstand, 2 min. wandeltijd.
- Recreatiepark Hof ter Leeuwe
  - Dorp 16A, 9470 Denderleeuw.
  - Op 150 m. wandelafstand, 2 min. wandeltijd.

De nabijheid van andere gebedsruimtes:

- **Dichtstbijzijnde kerk:**
  - O.-L.-V. ter Nood Huissegem (Landuitstraat 160A, 9470 Denderleeuw): op 1,7 km wandelafstand, 20 minuten wandeltijd.
  - Sint-Anna Leeuwbrug (Jan Verhavertstraat 39, 9470 Denderleeuw): op 1,8 km wandelafstand, 22 minuten wandeltijd.
  - Sint-Amandus Iddergem (Parochiestraat 118, 9472 Iddergem): op 3,1 km wandelafstand, 38 minuten wandeltijd.
  - Sint-Pieterbanden Welle (Welleplein z.n., 9473 Welle): op 3,7 km wandelafstand, 46 minuten wandeltijd.

- **Dichtstbijzijnde kapellen:**

Er zijn verschillende kleine kapellen in de directe omgeving. Deze hebben geen zitplaatscapaciteit.

- Grot met Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes (Speelplein Hof ter Leeuwe z.n., Dorp).
- Nis met Onze-Lieve-Vrouwbeeld (Middenstraat z.n., 9470 Denderleeuw).
- Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel (Zandplaatsstraat z.n., 9470 Denderleeuw).2.1.4.
Actuele functie en actuele gebruik

2.1.4. Beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie

Religieus gebruik:

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst. Iedere zondagvoormiddag is er om 11.00 u. een eucharistieviering. Wekelijks is er op dinsdagochtend om 08.30 u. een eucharistieviering.

Er zijn huwelijken en begrafenissen. Doopsels vinden iedere derde zondag van de maand plaats vanaf 12.00 u. (na de viering) of vanaf 14.00 u.

Er is sinds 2016-2017 vormselcatechese en vormselviering in de kerk voor de vormelingen van Sint-Amandus (Denderleeuw), Sint-Anna (Leeuwbrug) en O.-L.-V. ter Nood (Huissegem).

Er zijn geen religieuze tradities en gebruiken aan de kerk verbonden.

Cijfers sacramenten en uitvaarten:

	Begrafenissen	Huwelijken	Doopsels
2016	17	2	17
2015	26	1	17
2014	18	1	18

Gebruik buiten de eredienst:

De kerk is publiek toegankelijk in de voormiddag (08.00 u. – 12.30 u.) van dinsdag tot zondag. De koster houdt toezicht tijdens de openingsuren. Er is geen inbraak- en branddetectie. De beveiliging wordt nog bekeken in het kader van de geplande binnenrestauratie.

De kerk is aangesloten bij “Open Kerken”. De kerk zet jaarlijks haar erfgoed in de verf bij “Open Kerkendagen” (o.a. met concerten, rondleidingen en tentoonstellingen i.s.m. Cultuurdienst Denderleeuw).

Niet-liturgische activiteiten in 2017:

- Jaarlijkse orgelcyclus van de verenigingen “Orgelconcerten Denderleeuw”.
  - 29/09/2017: Kamiel D'Hooghe (orgel) m.m.v. Pieter D'Hoe (hoorn).
  - 22/09/2017: Bart Jacobs (orgel) m.m.v. kinderkoor Thuma Mina o.l.v. Koen Jacobs.
  - 15/09/2017: Jan Van Landeghem (orgel) m.m.v. Jenny Spanoghe.
- 03-04/06/2017: Open Kerkendagen.
  - Tentoonstelling van stukken uit de in 2016-2017 gerealiseerde inventaris. Gekoppeld aan de tweejaarlijkse Kunstroute van Denderleeuw. I.s.m. Erfgoedcel Denderland, provincie Oost-Vlaanderen en de gemeentelijke Cultuurdienst.
- 22/04/2017: Concert mezzosopraan Claire Wilkinson en pianist Peter Oerlemans. Georganiseerd door Internationaal Kamermuziekfestival Arte Amanti, i.s.m. Cultuurdienst Denderleeuw en Davidsfonds Denderleeuw.
- De kerk was in 2016-2017 onderwerp van het pilootproject inventarisatie religieus erfgoed van Erfgoedcel Denderland. Vrijwilligers startten op 15 maart 2016 met de inventarisatie van de aanwezige kerkobjecten. Najaar 2017 verschijnt een fotoboek. Later volgt de digitale publicatie op www.erfgoedinzicht.be.

Niet-liturgische activiteiten in het verleden:

- 25ste jaarlijkse orgelcyclus:
  - 30/09/2016: Peter Thomas (orgel) i.s.m. Gents Madrigaalkoor o.l.v. Johan Duyck.
  - 23/09/2016: Kamiel D'Hooghe (orgel) en Katrien Vernailen (orgel).
  - 16/09/2016: Frederik Van Rampelberg (orgel) met Koninklijke Harmonie De Dendergalm o.l.v. Miguel Van Vaerenbergh.

- 09/04/2016: *Concert pianotrio Impression*. Recital Arte Amanti (Suk, Martinu, Dvorak). Georganiseerd door Arte Amanti, i.s.m. Cultuurdienst Denderleeuw, de Cultuurraad en het Davidsfonds Denderleeuw.
- 17/04/2015: Concert Harpiste Mathilde Wauters en internationaal saxofoonkwartet Arsys. Georganiseerd door Arte Amanti, i.s.m. de Cultuurraad en verschillende Denderleeuwse verenigingen (Davidsfonds Denderleeuw, de Koninklijke Harmonie De Dendergalm, vzw Orgelconcerten en het Gemengd Zangkoor)
- Kerstconcerten van de Koninklijke Fanfare Dendergalm (o.a. op 22/12/2012, 18/12/2010, 19/12/2009).

Geïnteresseerde socio-culturele verenigingen:

De belangrijkste socio-culturele vereniging die nu al gebruik maakt van de kerk is de vereniging "Orgelconcerten Denderleeuw". Deze vereniging valoriseert het Van Peteghem-orgel. Ze organiseert sinds 1992 jaarlijks een concertcyclus bestaande uit 2 orgelconcerten en 1 concert in combinatie met een ander instrument of vocale groep (bv. koor, vocale of instrumentale solist(e), ...). Met inleiding door uitvoerder, projectie op groot scherm, en aansluitende receptie in nabijgelegen zaal Den Breughel.

Er zijn verder geen socio-culturele verenigingen die interesse tonen om de kerk in de toekomst te gebruiken.

2.2 Sint-Anna in Denderleeuw

© Kerken in Vlaanderen

2.2.2. Identificatie

Naam kerk: Sint-Anna

Geografische ligging:

- Jan Verhavertstraat 39, -9470 Denderleeuw, wijk Leeuwbrug
- Provincie Oost-Vlaanderen

Coördinaten:

- WGS84: 50°53'42,35"NB - 4°04'24,78"OL
- Web Mercator: 453 465,62 m - 6 602 758,43 m
- Lambert72: 129 231,61 m - 176 124,34 m

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Aalst
- Huidige parochie: Sint-Anna Leeuwbrug
- Toekomstige parochie: Denderleeuw-Haaltert

Kadaster: Denderleeuw, AFD 1, sectie A, perceelnr. 0169/00B000

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Anna (Sterrenboslaan 21, 9470 Denderleeuw)

Bescherming(en):

- Niet-beschermd

2.2.3. Beschrijving

- ***Cultuurhistorische waarde***

Plaats in het maatschappelijk leven:

De wijk Leeuwbrug beschikte als volkskern over een eigen identiteit. Het gehucht breide zich in de jaren 20 en 30 uit tot een omvangrijke stationswijk, die uiteindelijk het hele gebied tussen de beide spoorlijnen en de Dender besloeg. Tot begin 20ste eeuw wenden de inwoners zich tot de Sint-Amanduskerk in het centrum van Denderleeuw. Vanaf 1934 konden ze terecht in de later afgebroken noodkerk in de Rodenbachstraat.

In de jaren 30 was de parochie Sint-Anna nog een annexe van de parochie Sint-Amandus. In 1965 kreeg pastoor Gaston Van Der Stichelen de opdracht om Denderleeuw op te delen in drie parochies zijnde: Dorp (de oude kerk), Leeuwbrug en Huissegem. Op 22/04/1965 werd de parochie Sint-Anna

opgericht. Pastoor Jan Dhaese bouwde deze verder uit. Op 31/12/1970 erkende de Staat de parochie.

Op 16/09/1965 gaf het parochiaal comité “Aktiekomitee St-Anna” de aanzet voor een permanent kerkgebouw. Het comité zamelde geld in via allerhande activiteiten (feest- en kerstavonden, Vlaamse kermissen, een driekoningenstoet en een duivenparade). Mgr. Van Peteghem wijdde op 21/09/1975 het voltooide kerkgebouw in.

Vandaag is de Leeuwbrug de dichtstbevolkte wijk van Denderleeuw. De lokale Afrikaanse gemeenschap concentreert zich in belangrijke mate in deze stationsbuurt. De kerk trekt veel Afrikaanse gelovigen aan, ook van buiten Denderleeuw. Naar de toekomst toe kan ze een integratieversterkende rol spelen in Denderleeuw.

De Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

De kerk is niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed.

Algemene beschrijving:

- Typologie: zaalkerk.
- Aanwezigheid van een sacristie, winterkapel, parochiezaal en vrijstaande klokkentoren.
- Stijl: maniërisme.

Architect: Theo Vijverman (Denderleeuw 09/07/1911 - Haaltert 04/06/2002).

- Deze lokale architect en urbanist ontwierp o.a. de kerk van O.-L.-V. ter Nood Huissegem, de kerk van Sint-Jozef Hemelrijk en de gebouwen van Vrije Basisschool 't Landuiterke.

Beknopte bouwgeschiedenis:

- 10/12/1973: Start grondwerken. Aannemer: Van Caelenberg uit Ganshoren.
- 02/02/1974: Eerste steenlegging.
- 20/09/1975: Voltooiing kerkgebouw.
- 21/09/1975: Plechtige inwijding door Mgr. Van Peteghem.

Korte beschrijving cultuurhistorisch erfgoed:

Het cultuurhistorisch erfgoed beperkt zich tot vier glasramen ontworpen door de gebroeders Meersman uit Aalst, tussen 1977-1980.

- Links van de ingang: Afbeelding van de wapens van Mgr. Van Peteghem en paus Johannes.
- Rechts van de ingang: Symbolisering van de zeven sacramenten.
- Boven de ingang: Afbeelding van de thema's geloof, hoop en liefde.
- Nabij de doopvont: Afbeelding van de paaskaars.

Er is een inventaris (Word-document) van het roerend patrimonium, opgesteld door kerkfabriek in 2010. Deze omvat het geheel van de collectie (> 150 objecten) en werd laatst geactualiseerd op 31/12/2016.

Relevante bronnen en literatuur:

- De Metsenaere, Wilfried, 1997. *Denderleeuw tijdens de XXste eeuw*. Denderleeuw: Gemeentebestuur Denderleeuw.
- Van Mello Jacques, 1978. *Van Schiptrekker tot pendelaar: geïllustreerd overzicht van Denderleeuw, Iddergem en Welle*. Denderleeuw: Gemeentebestuur Denderleeuw.
- Artikel "100 jaar geschiedenis Sint-Anna" In: *Kerk & Leven*, 27/03/13.
- Brochure "Licht gekleurd". Uitgegeven door de gemeente Denderleeuw n.a.v. Open Monumentendag, 12/09/1993.
- Het archief van de kerkfabriek wordt bewaard in de kerk en bevat de oorspronkelijke plannen van de kerk en aanverwante gebouwen.
  - "Ontwerp voor het bouwen van een kerk wijk Leeuwbrug": Omvat "gelijkvloers 1", "gelijkvloers 2", "dakplan", "funderingsplan", "zuidwestgevel", "zuidoostgevel", "noordoostgevel", "doorsnede 1", "doorsnede 2". Stuk "1" ontbreekt.

2.2.3 b) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling en inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes:

Footprint kerk:

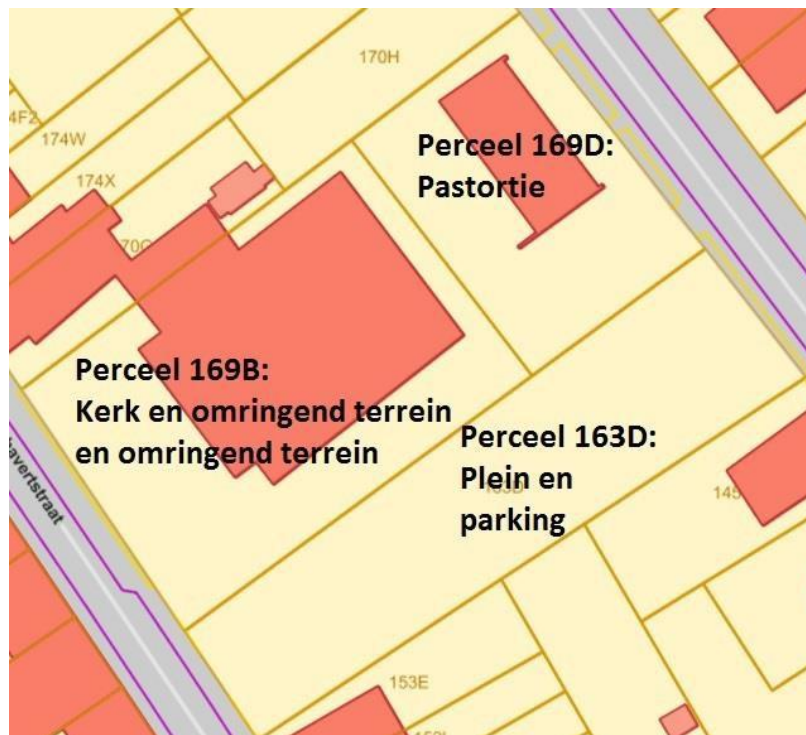
- Omtrek: 118,30 m.
- Oppervlakte: 801,85 m².

Capaciteit zitplaatsen:

- Gebruikelijke opstelling van 332 stoelen.
- Maximumcapaciteit van 375 stoelen.

Terrein met inbegrip van het kerkgebouw:

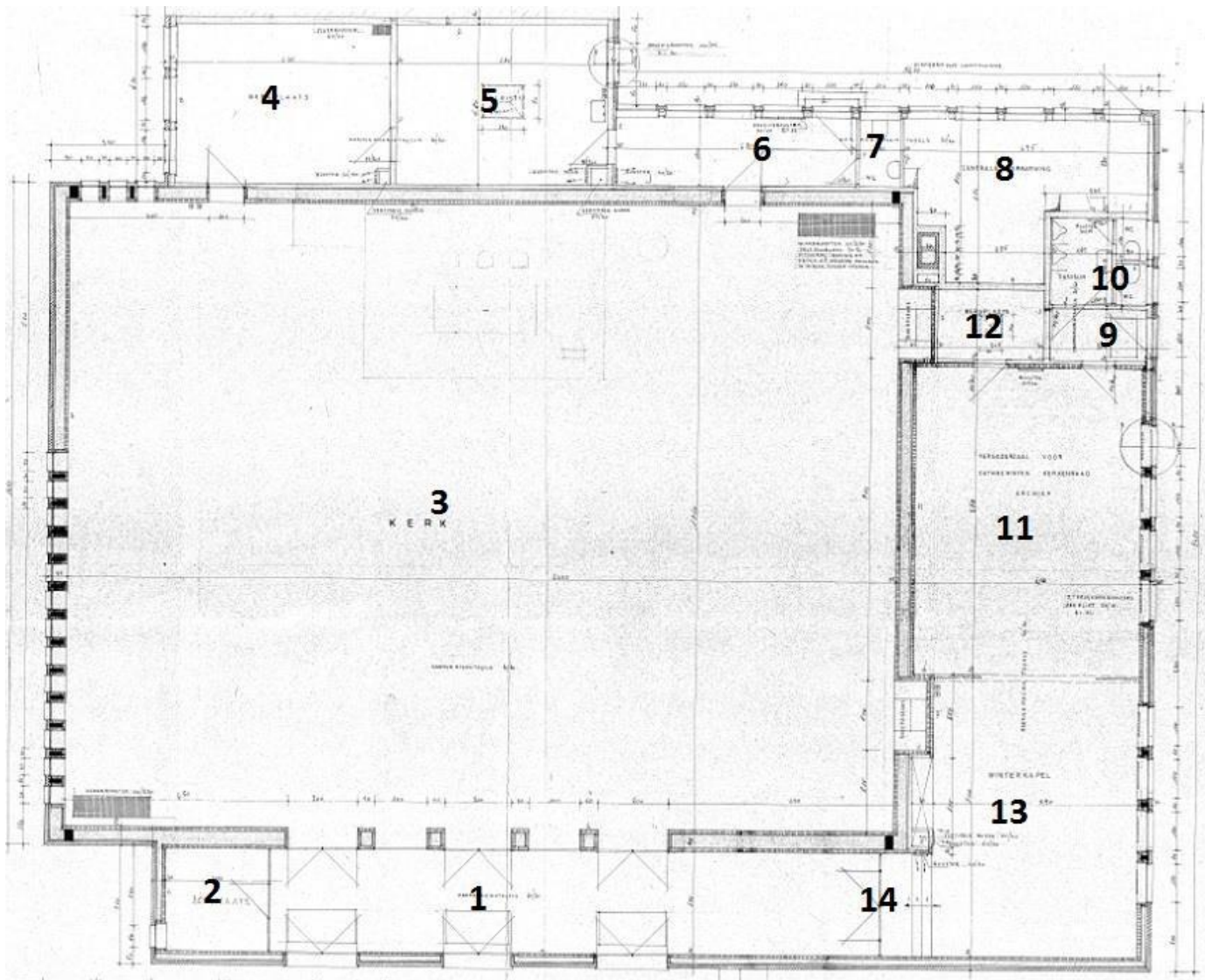
- Het kerkgebouw en haar omringend terrein vormen administratief perceel 169/00B000.
  - Omtrek: 171,28 m.
  - Oppervlakte: 1.773,72 m².

© Geopunt.be. Basiskaart – GRB.

- Het kerkplein en de parking vormen perceel 163/00D000.
  - Omtrek: 191,11 m.
  - Oppervlakte: 1370,26 m².
- De pastorie en haar omringend terrein vormen perceel 0169/00D000.
  - Omtrek: 122,26 m.
  - Oppervlakte: 908,14 m².
- Deze drie percelen zijn allen eigendom van kerkfabriek Sint-Anna.

Grondplan kerk architect Theo Vijverman:

© Theo Vijverman.

Opdeling:

De eigenlijke kerkruimte heeft een rechthoekige plattegrond (24 x 18 m). Aan haar achter-, rechter- en voorzijde wordt ze omsloten door verschillende nevenruimtes (bergplaats, sacristie, doorgang, sacristiehal, sanitair en een stookplaats), een parochiezaal (met keukentje en sanitair), een winterkapel en een inkomportaal (met kleine bureauruimte).

1) Inkomportaal:

- 11 x 3,35 m (excl. bureauruimte en doorgang naar de winterkapel).
- Het inkomportaal heeft 3 glazen buitendeuren (met vlakke ingang) en 3 glazen binnendeuren.
- Uiterst links in de inkomhal zit een kleine bureauruimte (3 x 3 m).
- Een binnendeur uiterst rechts in de inkomhal leidt via een doorgang (6,5 x 3,35 m) naar de winterkapel.

2) Bureauruimte:

- 3 x 3 m.
- Uiterst links in het inkomportaal.
- In gebruik als werk- en ontvangstruimte van de pastoor.
- Open op dinsdag en woensdag tussen 10.00 - 11.30 u., bemand als parochiesecretariaat.
- Heeft een elektrische verwarming.

3) Eigenlijke kerkruimte:

- 18 x 24 m.
- Toegankelijk via drie binnendeuren in het inkomportaal.
- Houten verschuifbaar altaar op vaste stenen constructie met 2 treden (5 x 5 m; 4,55 x 4,55 m).
- Met 2 ingebouwde biechtstoelen in de rechtermuurwand (evenwijdig met de winterkapel en parochiezaal).
- Heeft twee binnendeuren links en rechts van het altaar.
  - De linkse binnendeur leidt naar de bergplaats (verbonden aan sacristie).

- De rechtse binnendeur leidt naar een doorgang (kleine sacristiehal) die toegang geeft tot de sacristie en de wc.

4) Bergplaats:

- 4,6 x 6,2 m.
- Nevenruimte achter de kerk.
- Toegankelijk via binnendeur links achteraan in de kerkruijnte. Een binnendeur rechts in de bergplaats leidt naar de sacristie.
- Verwarmd met 1 radiator op stookolie.
- Bevat de watermeter, een elektriciteitskast en het "Tempora"-klokkenbesturingssysteem.

5) Sacristie:

- 4,6 x 6,3 m.
- Langs buiten toegankelijk via de doorgang (kleine sacristiehal).
- Verwarmd met 2 radiatoren op stookolie.
- 1 wastafel.

6) Doorgang (kleine sacristiehal):

- 2 x 6,8 m.
- Toegankelijk via binnendeur rechts achteraan de kerkruijnte.
- Geeft toegang tot het sanitair en de sacristie.
- Heeft een buitendeur met 1 trede.

7) Sanitair:

- 1,2 x 2 m.
- Rechts van de doorgang.
- 1 wc, 1 wastafel.
- Verwarmd met 1 radiator op stookolie.

8) Stookplaats:

- Rechts naast de doorgang en achter het sanitair blok en het keukentje van de parochiezaal.
- Toegankelijk via buitendeur (vlak).
- Bevat de elektriciteitskast, de bovengrondse stookolietank met automatische sproei-installatie, en opslagmateriaal.

9) Zijportaal:

- 2,75 x 1,5 m.
- Geeft toegang tot de parochiezaal en het sanitair blok.
- Buitendeur met 1 kleine trede.

10) Sanitair blok:

- 2,75 x 2,5 m.
- Toegankelijk via het zijportaal.
- 2 wc's, 2 urinoirs en 1 wastafel.
- Verwarmd met 1 radiator op stookolie.

11) Parochiezaal:

- 6,5 x 8,7 m.
- Toegankelijk via buitendeur in de rechterzijgevel.
- Afgescheiden van de winterkapel met een vouwdeur.
- Geeft via binnendeur toegang tot een keukentje.
- Verwarmd met 5 radiatoren op stookolie.
- Gebruik:
  - Vergaderruimte (voor parochiale organen, kerkfabriek, verenigingen), onthaal, feesten, begrafenismaaltijd.
  - Momenteel niet verhuurbaar omwille van de brandveiligheid.

12) Keuken / bergruimte:

- 3,05 x 2,1 m.

- Bereikbaar via binnendeur in de parochiezaal.
- Ingericht met kasten, een wastafel met twee spoelbakken, een losstaande oven, een vastgemaakte dampkamp. In de linkerhoek is een klein halfrond stenen platform met kast.

13) Winterkapel:

- 5,9 x 8 m.
- Capaciteit van 40 zitplaatsen.
- Afgescheiden van de parochiezaal met een vouwdeur.
- Toegankelijk via de parochiezaal.
- Toegankelijk via binnendeur (met 3 aflopende hoge treden) uiterst rechts in het inkomportaal.
- Verwarmd met 5 radiatoren op stookolie.
- Functie: Weekviering op woensdagavond om 19.00 u.

14) Doorgang:

- 6,5 x 3,35 m.
- Binnendeur (met 3 hoge oplopende treden) leidt naar het inkomportaal.

Mogelijkheden naast de eredienst:

De kerk leent zich voor valorisatie. De aanwezige voorzieningen maken concerten, voordrachten, conferenties en tijdelijke tentoonstelling, ... mogelijk, afhankelijk van de vraagzijde.

Dankzij haar moderne infrastructuur en opdeling is nevenbestemming in de tijd haalbaar en nevenbestemming in de ruimte bespreekbaar.

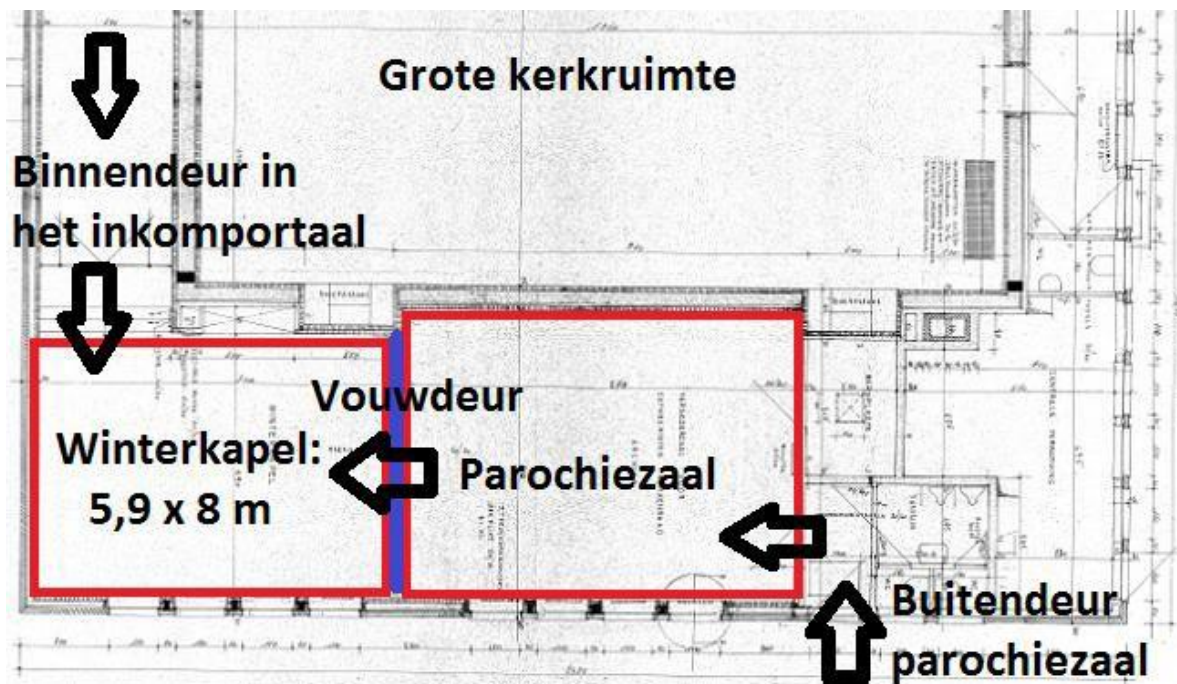
De kerk heeft potentieel voor medegebruik door andere christelijke geloofsgemeenschappen, afhankelijk van de vraagzijde. De kerk trekt nu al veel gelovigen van de Afrikaanse gemeenschap aan op de Afrikaanse mis elke eerste zondag van de maand. Ze is daarmee de enige kerk in Denderleeuw met een bescheiden vorm van medegebruik.

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheden om (deel)ruimtes af te splitsen:

Opdeelbaarheid:

Aanwezigheid van een afgesloten week- of winterkapel:

Er is een afgesloten week- of winterkapel (5,9 x 8 m, met een capaciteit van 40 zitplaatsen). Deze is toegankelijk via een binnendeur uiterst rechts in het inkomportaal van het kerkgebouw. Deze ingang is niet geschikt voor andersvaliden door de 3 hoge aflopende stenen treden. Wel is er een ijzeren leuning aan de muur bevestigd. De ruimte is ook toegankelijk, ook voor andersvaliden, via het inkomportaal van het parochiezaaltje, welke vervolgens naar de winterkapel leidt.

© Theo Vijverman.

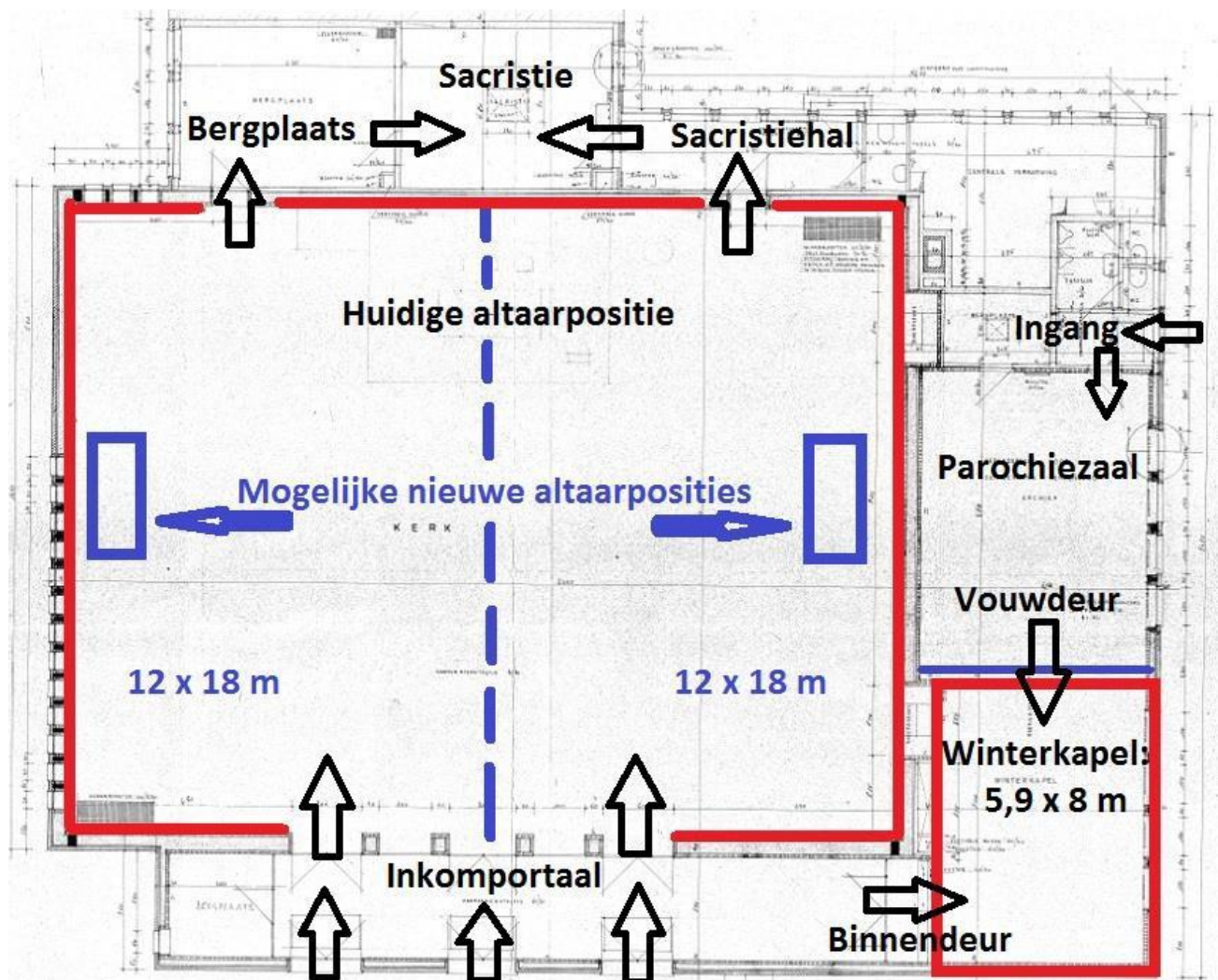
De winterkapel is over de hele breedte afscheidbaar van het parochiezaaltje door een vouwdeur. Ze heeft een aparte verwarming met 5 radiatoren op stookolie. Voor een misviering met een beperkt aantal kerkgangers is gebruik van de winterkapel een energiebesparende optie. De weekviering op woensdagavond om 19.00 u. telt een handvol kerkgangers en gaat daarom door in de winterkapel.

Potentieel om de grote kerkruimte op te splitsen:

Er zijn momenteel geen voorzieningen om de kerkruimte (24 x 18 m) op te splitsen. Ze heeft wel compartimenteringspotentieel. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van een vouwdeur of glazen

wand. Een optie is o.m. een compartimentering van de ruimte in 2 gelijke delen (12 x 18 m), met een verplaatsing van het altaar naar de rechterzijwand, evenwijdig met muur van de parochiezaal en winterkapel.

Hierbij kan men ook het inkomportaal opsplitsen. De nieuwe ontstane ruimte blijft zo langs buiten toegankelijk via de buiten- en binnendeur uiterst rechts van het inkomportaal. Deze ruimte behoudt ook een toegang tot de sacristie, via de binnendeur rechts achteraan die in de kerkruijme die naar de sacristiehal leidt.

© Theo Vijverman.

Wanneer men voor linkerhelft opteert, is de nieuwe gecreëerde ruimte langs eveneens langs buiten toegankelijk via de buiten- en binnendeur uiterst links van het inkomportaal. Deze ruimte behoudt ook een toegang tot de sacristie, via de binnendeur links achteraan die naar de bergplaats en vervolgens de sacristie leidt.

Uitbreidingsmogelijkheden:

De kerk is geen beschermd monument en maakt geen deel uit van een beschermd dorpsgezicht. Het omringend terrein biedt nog uitbreidingsmogelijkheden.

Aanwezige voorzieningen:

Verwarming:

- Luchtroosters op stookolie in de grote kerkruimte.
- 1 kring. 1 luchtrooster vooraan in de hoek van de linkerzijgevel en voorgevel. 1 luchtrooster achteraan rechts van het altaar.
- De lage kerkruimte bereikt snel de gewenste temperatuur voor vieringen.
- 5 radiatoren op stookolie in de winterkapel.
- 5 radiatoren op stookolie in de parochiezaal.
- 1 radiator op stookolie in de bergplaats.
- 2 radiatoren op stookolie in de sacristie.
- De luchtroosters en radiatoren dateren van 1975 en zijn nog toereikend.
- Brander vervangen in 2009.
- De ondergrondse mazouttank werd in 2015 vervangen door een bovengrondse mazouttank.

Sanitair:

- 1 wc, 1 wastafel.
  - Verbonden aan de sacristie en niet openbaar.
  - Toegankelijk via doorgang (kleine sacristiehal) achteraan in het kerkgebouw.
  - Niet geschikt voor andersvaliden.
- Sanitair blok.
  - Verbonden aan het parochiezaaltje en openbaar bij evenementen.
  - 2 wc's, 2 urinoirs en wastafel.
  - Niet geschikt voor andersvaliden.

Keuken:

- Kleine keukenruimte verbonden aan het parochiezaaltje.

- Bevat kasten, wastafel met twee spoelbakken, een losstaande oven en een vastgemaakte dampkamp.

Elektriciteit:

- Gecontroleerd in 2013. Vernieuwd volgens de huidige brandweernormen.
- Elektriciteitsplan aangepast door firma Redomax (29/04/2013) en nieuwe elektriciteitskast geplaatst in de stookplaats.

Verlichting:

- Dateert van 1975 en is nog toereikend.

Geluidsinstallatie:

- Dateert van jaren 70. Vernieuwing op termijn.
- Er is een offerte van Tx3 (Aalst) om 3 verouderde micro's te vervangen.
- De kerkruimte heeft een gunstige akoestiek.

Klokken en torenuurwerk:

- Drie klokken.
- Clock-O-Matic. Automatisch "Tempora"-klokkenbesturingssysteem (2014).
- Toren uurwerk hersteld in 2010.

Overige aanwezige (of nog te realiseren of aan te passen) voorzieningen:

Er zijn geen uitbreidingen voorzien. Wifi kan een meerwaarde zijn voor het parochiezaaltje.

De toegankelijkheid voor andersvaliden:

De kerk is rechtstreeks toegankelijk voor andersvaliden. Het sanitair is niet toegankelijk voor andersvaliden.

- Hoofdingang: vlak.
- Zijportaal (toegang tot parochiezaal en vervolgens winterkapel): 1 kleine trede.
- Binnendeur van de winterkapel richting het inkomportaal: 3 hoge oplopende treden (met ijzeren rails aan de muur).
- Buitendeur stookplaats: vlak.
- Buitendeur naar de kleine sacristiehal: 1 trede.

De aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen:

Beperkt tot vier glasramen van atelier Meersman (zie opgave cultureel erfgoed). Er is geen aanbod voor bv. kunsthistorische rondleidingen en orgelklassen. De kerkfabriek overweegt voorlopig geen toetreding tot "Open Kerken".

2.2.3 c) Bouwfysische toestand

De algemene bouwfysische toestand is goed. In 2008 werd het dak van de kerkruimte volledig vernieuwd. Het gebouw kende sinds 1975 geen andere grootschalige restauratiewerken.

Er zijn geen urgente problemen. Monumentenwacht geeft enkel aanbevelingen voor courant onderhoud. Er worden geen grote investeringswerken verwacht.

De brandweer beveelt aan om het plafond en de buitendeur van het parochiezaaltje conform te maken met de wettelijke brandveiligheidsnormen. (Verslag brandveiligheid 25/05/2011, controle op 09/04/2011.)

- Behandelen van de houten lamellen plafondbekleding met brandwerende vernis.
- De buitendeur open laten staan tijdens gebruik van het zaaltje.

Rapport Monumentenwacht:

- Bouwkundige inspectie – zie rapport Monumentenwacht 42161/2017/B.
  - Inspectiedatum 22/06/2017.
  - De kerkfabriek is sinds 2017 lid van Monumentenwacht. Dit betrof de eerste inspectie.

- Geen dringende aanbevelingen.

Recente investeringen (2000 - voorjaar 2017):

- 2008: Dakwerken naar aanleiding van waterschade. Betrof de daken van het algemeen kerkgedeelte. Exclusief winterkapel- en parochiezaaldaken.
- 2009: Herstelling torenuurwerk.
- 2009: Vervanging mazoutbrander.
- 2009: Aankoop archiefkast.
- 2009: Aankoop kerkstoelen en kast.
- 2010: Herstel torenuurwerk.
- 2011: Heraanleg kerkplein:
  - Vernieuwing asfaltverharding voor het kerkgebouw.
  - Nieuwe grindverharding parkeerzones.
  - Omgevingswerken met groenaanplantingen.
- 2013: Aanpassing en vernieuwing elektriciteit. Onderhoudswerken.
- 2014: Besturing klokken.
- 2015: Herstelling verwarmingsinstallatie – vervanging van de mazouttank. De oude ondergrondse mazouttank werd hierbij geneutraliseerd maar zit wel nog onder de grond.

Toekomstige investeringen (najaar 2017-2019):

- 2017: Vervanging van 3 verouderde micro's.
- 2017: Schilderen van de buitenramen.
- 2017: Reinigen van de gevelplaten, opkuisen van de witte buitengevels.
- 2017: Aankoop van kerkstoelen (met armleuning, een 20-tal stuks).
- Opmerking: op 13/09/2017 bespreekt de kerkfabriek de haalbaarheid voor 2017.

Meerjarenplan (2020-2025):

Er worden geen directe grote investeringswerken verwacht. Enkel de gebruikelijke kleine onderhoudswerken (bv. vervangen van een gebroken raam, ...).

2.2.3 Situering in de ruimtelijke omgeving

Liggingplan:

© Geopunt.be. Basiskaart – GRB.

© Geopunt.be. Luchtfoto Vlaanderen, winter 2013-2015._

Korte beschrijving ligging:

De dichtbevolkte wijk Leeuwbrug ligt ten noorden van het centrum van Denderleeuw, ervan gescheiden door het station en de spoorterreinen. Het kerkgebouw ligt in het hart van de wijk tussen de (in 2012 heraangelegde) Jan Verhavertstraat en de Sterrenboslaan.

Rechtover haar noordoostgevelgevel ligt de pastorie met bijhorende tuin. Parallel met haar zuidoostzijde ligt een plein met oprit en een ongemarkeerde grindparking. Aan haar zuidwestzijde ligt een enigszins verwilderde voortuin. Aan haar achtergevel grenst een particuliere woning met bijhorende tuin.

Betekenis voor de omgeving:

- De kerk heeft geen belang als baken in het landschap.
- De kerk ligt niet langs een toeristische of religieuze route.
- De kerkklokken luiden dagelijks het Angelus om 08.00, 12.00 en 17.30 u. Het torenuurwerk slaat elk uur en fungeert als tijdsaanduiding voor de buurt.
- Het torenuurwerk heeft nachtverlichting.

© VMD, Het Nieuwsblad.

Bereikbaarheid via openbaar vervoer:

De kerk is niet rechtstreeks bereikbaar via openbaar vervoer.

- Busstation Denderleeuw, bushalte perron 1, stopplaats 206104, buslijn 33.
  - Rechtover de stationsingang, in de Stationsstraat.
  - Op 500 m wandelafstand, 6 min. wandeltijd.
- Busstation Denderleeuw, bushalte perron 2, stopplaats 207104, buslijn 33.
  - Rechts van de stationingang, aan het Stationsplein.
  - Op 550 m wandelafstand, 7 min. wandeltijd.
- Aankondiging van gemeente Denderleeuw (op 25/01/2017) van een nieuwe bushalte op het kruispunt van de Spoorweglaan, Rodenbachstraat en Kruisstraat. Deze halte zou op 450 m wandelafstand en 6 m. wandeltijd van de kerk liggen.
- Station Denderleeuw, Stationsplein 9470 Denderleeuw.
  - Op 550 m wandelafstand, 7 min. wandeltijd.

Aanwezigheid van parking:

De wijk kent parkeerproblemen. Sporadisch is er ook parkingtekort voor kerkgangers bij grote vieringen (zoals de Afrikaanse mis elke eerste zondag van de maand).

- 35-40 parkeerplaatsen op terrein van de kerkfabriek (grindsteen, niet gemarkeerd).
- 1 plaats gereserveerd voor ceremoniewagens (naast de kerkingang, op de betegeling).
- 12 gemarkeerde parkeerplaatsen op terrein van de kerkfabriek, ter beschikking gesteld voor de gemeente. Toepassingsgebied blauwe zone. Bewoners die beschikken over een bewonerskaart kunnen zonder parkeerschijf parkeren.
- Bijkomende parkeerplaatsen op terrein van de gemeente in de omliggende straten. De dichtbevolkte Jan Verhavertstraat en Sterrenboslaan zijn eveneens blauwe zone.

De aanwezigheid van relevante gebouwen e.d.:

- **De pastorie:**
  - Sterrenboslaan 16, 9470 Denderleeuw
  - Bouwjaar: 1978.
  - Niet-beschermd.

- Verkeert in goede toestand. De procedure m.b.t. vernieuwen van de brander en omschakeling naar gas is lopende.
  - Eigendom van kerkfabriek Sint-Anna.
  - Bewoond door particulier, die praktisch het werk doet van een koster.
- **Parochiezaal:**
    - Jan Verhavertstraat 39, 9470 Denderleeuw
    - Maakt deel uit van het kerkgebouw (zie hoger).
- **Plein:**
    - Heraangelegd in 2011.
    - Met niet-gemarkeerde grindparking. Gemarkeerde parking met 12 parkeerplaatsen aangelegd door de gemeente op grond van de kerkfabriek.

© Google Maps, 2017.

Andere (semi-)publieke gebouwen in onmiddellijke nabijheid:

- **Wijkpost Politie**
  - Rodenbachstraat 2, 9470 Denderleeuw
  - Op 300 m wandelafstand, 5 min. wandeltijd.

- Huis van het Kind
  - Consultatiebureau Kind en Gezin, Kinderopvang De Puzzel, Opvoedingspunt Denderleeuw, Ruilwinkel De Wissel.
  - Spoorweglaan 1A, 9470 Denderleeuw.
  - Op 300 m wandelafstand, 5 min. wandeltijd.

- Vrije kleuterschool 't Landuiterke
  - Kruisstraat 40, 9470 Denderleeuw.
  - Op 350 m wandelafstand, 5 min. wandeltijd.

- ABVV Denderleeuw
  - Sportstraat 1, 9470 Denderleeuw.
  - Op 350 m wandelafstand, 5 min. wandeltijd.

- 't Kasteeltje
  - Huisvestigt sommige gemeentediensten. Het gemeentebestuur stelt de parketzaal, kelder en vergaderzaal ter beschikking voor de organisatie van sociaal-culturele activiteiten.
  - Stationsplein 7, 9470 Denderleeuw
  - Op 550 m wandelafstand, 7 min. wandeltijd.

- Het Koetshuis
  - Het gemeentebestuur stelt twee vergaderzalen ter beschikking voor de organisatie van sociaal-culturele activiteiten.
  - Stationsplein 7, 9470 Denderleeuw.
  - Op 550 m wandelafstand, 7 min. wandeltijd.

- Huis van de sociale economie
  - Stationsplein 17-19, 9470 Denderleeuw.
  - Op 550 m wandelafstand, 7 min. wandeltijd.

- Station Denderleeuw
  - Stationsplein, 9470 Denderleeuw.

- Op 550 m wandelafstand, 7 min. wandeltijd.
- Woonzorgcentrum Rodenbach
  - Albrecht Rodenbachstraat 97, 9470 Denderleeuw .
  - Op 600 m wandelafstand, 8 min. wandeltijd.
- Middenschool Koninklijk Atheneum Denderleeuw 't Sas
  - De Nayerstraat 11, 9470 Denderleeuw.
  - Op 750 m wandelafstand, 9 min. wandeltijd.

De nabijheid van andere gebedsruimtes:

- **Dichtstbijzijnde kerk:**
  - Sint-Amandus Dorp (Dorp z.n., 9470 Denderleeuw): op 1,7 km wandelafstand, 21 min. wandeltijd.
  - Sint-Pietersbanden Welle (Welleplein z.n., 9473 Welle): op 2,4 km wandelafstand, 29 min. wandeltijd.
  - O.-L.-V.-Ter Nood Huissegem (Landuitstraat 160A, 9470 Denderleeuw): op 2,8 km wandelafstand, 34 min. wandeltijd.
  - Sint-Amandus Iddergem (Parochiestraat 118, 9472 Iddergem): op 3,8 km wandelafstand, 47 min. wandeltijd.
- **Dichtstbijzijnde kapel:**
  - Er zijn geen kapellen in de nabije omgeving.

2.2.3 Beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie

Religieus gebruik:

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst. Iedere zaterdagavond is er om 17.30 u. een eucharistieviering in de kerk. Wekelijks is er op woensdagavond om 19.00 u. een eucharistieviering in de winterkapel.

Er zijn huwelijken en begrafenissen. Sinds 2017 vinden de doopvieringen iedere tweede zondag van de maand plaats.

Er is een vorm van medegebruik. Elke eerste zondag van de maand is er om 15.00 u. een eucharistieviering voor de Afrikaanse geloofsgemeenschap, met grote opkomst. De Afrikaanse huwelijken en begrafenissen trekken ook veel kerkgangers van buiten Denderleeuw (zelfs uit Frankrijk en Nederland) aan.

Er zijn geen religieuze tradities en gebruiken aan de kerk verbonden.

Cijfers sacramenten en uitvaarten:

	Begrafenissen	Huwelijken	Doopsels
2016	15	0	22
2015	15	1	14
2014	16	1	13

Gebruik buiten de eredienst:

De grote kerkruimte is preventief gesloten buiten de eredienst. De winterkapel is (doorgaans) dagelijks open van 09.00 – 17.00 u voor devotie, stilte en bezinning.

Er is geen inbraak- en of branddetectie aanwezig. Er staat een automatische sproei-installatie boven de stookinstallatie. Er is een vorm van sociale controle door de pastoriebewoonster. De kerkfabriek overweegt camerabewaking.

Niet-liturgische activiteiten:

De ervaringen met niet-liturgische activiteiten is beperkt.

- December 2017: Kerstconcert van Koninklijke Harmonie De Dendergalm.
- 23/06/2017: Buurtfeest op het kerkplein (n.a.v. de inhuldiging van de vernieuwde Kemelbrug).
  - Optreden van lokale muziekband The Pledge.
  - Georganiseerd door gemeentedienst Vrije Tijd, met medewerking van lokale verenigingen.
- 07/08/2016: Buurtfeest op het kerkplein voor de bewoners van de Sterrenboslaan, J. Verhavertstraat en de Van Lierdestraat.
  - Met o.a. een grimestand, springkasteel, drank- en eetgelegenheid en muziek met dj. Bij deze gelegenheid was het sanitair publiek toegankelijk.
  - Georganiseerd door gemeentedienst Vrije Tijd.
  - Positief ontvangen. Het terrein is een aantrekkelijke openbare ruimte voor de dichtbevolkte wijk.
- 19/12/2015: Kerstconcert van Koninklijke Harmonie De Dendergalm.
  - Eerste ervaring met een niet-liturgische activiteit. Positief ontvangen.
- 18/10/2012: Gastkerk voor het jaarlijkse dekenaal zangfeest van de parochiale koren van Haaltert, Welle, Kerksken, Denderleeuw en Denderhoutem.

Geïnteresseerde socio-culturele verenigingen:

Er zijn geen socio-culturele verenigingen die nu al gebruik maken van de kerk of interesse tonen naar de toekomst toe.

De gemeentedienst Vrije Tijd toont wel interesse om het kerkplein en de aanliggende parking occasioneel te gebruiken. De dichtbebouwde wijk heeft namelijk nood aan een openbare ontmoetingsruimte en speelterrein. Het kerkterrein is hiervoor een aantrekkelijke locatie. De aanwezigheid van het sanitair blok, het keukentje en de parochiezaal zijn hierbij zeker een meerwaarde. Er is nu al sprake van een jaarlijks buurtfeest.

De gemeente heeft ook nood aan openbare stille studeerruimtes voor studenten tijdens de examenperiodes. Hiervoor is wifi noodzakelijk.

2.3 Sint-Pietersbanden in Welle

© Riet Lenaert

2.3.2 Identificatie

Naam kerk: Sint-Pietersbanden

Geografische ligging: ·

- Welleplein z.n., 9473 Welle
- Provincie Oost-Vlaanderen

Coördinaten:

- WGS84: 50°54'02,93"NB - 4°02'43,19"OL DMS
- Web Mercator: 450 324,19 m - 6 603 767,65 m

- Lambert72: 127 249,03 m - 176 768,67 m

Bestemming gewestplan: woongebied

Plaats in kerkelijke structuur:

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Aalst
- Huidige parochie: Sint-Pietersbanden (Welle)
- Toekomstige parochie: Denderleeuw-Haaltert

Kadaster: Denderleeuw, 4 AFD/Welle, sectie B, perceelnr. 0298/00A000

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Pietersbanden (Welleplein 27, 9473 Welle)

Bescherming(en):

- Niet-beschermd
- 5 oktober 2009: kerkgebouw vastgesteld als bouwkundig erfgoed.

2.2.3 Beschrijving

- **2.2.3 a) Cultuurhistorische waarde**

Plaats in het maatschappelijk leven:

De parochie Sint-Pietersbanden werd opgericht in 1196. De oudste vermelding van een kerk in Welle gaat terug tot 1241.

Toenemende bevolkingsgroei en de slechte staat van de oude, meermaals verbouwde 14de-eeuwse romaanse kerk gaven in de 2de helft van de 19de eeuw de aanzet voor een nieuwe kerk.

Naast Welle trok de kerk toen ook kerkgangers uit de wijken Terjoden (Erembodegem) en Leeuwbrug (Denderleeuw) aan. Parochianen droegen actief bij met meubilairschenken en geldgiften.

© Delcampe

Vandaag representeert de kerk samen met de pastorie en de dorpschool de historisch gegroeide dorpskern, de parochie en het collectieve geheugen van de dorpsgemeenschap. Ze is de enige kerk in de gemeente met nog een actief kerkhof.

De Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

De kerk is opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed onder ID: 8189.

“De oude kerk, uit de 14de tot 15de eeuw, stond temidden van het huidig dorpsplein, tegenover de pastorie en werd in 1875 afgebroken. Opbouw van de nieuwe neogotische kerk naar ontwerp van Modeste De Noyette in 1871 (gevelsteen in de rechter zijgevel). Ingeplant op het uiteinde van het dorpsplein, naast de pastorie. Kerkhof ten noorden.

Baksteenbouw met arduinen plint en natuursteen voor de afwerking der onderdelen. Dakbekleding met leien. Sterke hoogtewerking, en ritmering door de smalle steunberen. Kruisbasiliek met westtoren; schip met twee zijbeuken van vier traveeën, transeptarmen van één travee met vlakke sluiting; koor van twee rechte traveeën (één blinde) met driezijdige sluiting; twee zijkoortjes in het verlengde van de zijbeuken; twee sacristieën weerszijden het koor. Deels ingebouwde, drieledige westtoren gesteund door dubbele, viervoudig versneden steunberen. Schouderboogpoort versierd met een frontaal op slanke zuiltjes. Gekoppelde lancetvensters met rozet beschreven in de kop met archivolte. Achtkantige lantaarn, versierd met frontalen met telkens twee gekoppelde rondboogvormige galmgaten met een uurwerk in een spitsboog. Achtkantige scherpe spits. Middenbeuk onder zadeldak; rozetvormige bovenlichten. Zijbeuken onder lessenaarsdaken; spitsboogvensters tussen steunberen. Transeptarmen met drielichtvensters bekroond door rozet, in sluiting. Zijkoortjes met lichtgleuven in vlakke sluiting en hoeken gestut door middel van dubbele steunberen. Sacristieën onder schilddaken met telkens twee schouderboogvormige muuropeningen. Overwelfing door middel van kruisribgewelven op bundelpijlers met sokkels en knoppenkapitelen. Lichtgele beschildering van de binnenmuren; purper, rood en groen voor de afwerking en versieringen.

Mobilair: Volledig neogotisch, met uitzondering van de witmarmeren tombe van het hoofdaltaar die uit de oude kerk komt. Neogotische beelden van Mattias Zens. Grafstenen van Fr. Jozef Vilain, zoon van de heer van Welle en Iddergem (+ 1786) en van Pastoor Domien Schoupe (1773-1842)."

Algemene beschrijving:

- Typologie: Driebeukige kruisbasiliek.
- Aanwezigheid van twee sacristieën en een westtoren.
- Stijl: Neogotiek.
- Gekenmerkt door sterkte hoogtewerking en ritmering door het aanwenden van smalle steunberen.

Architect: Modest De Noyette (22/02/1847-22/12/1923, Ledeberg)

- Bekend om zijn pittoreske en kleurrijke gotische stijl, die nauw verwant was met het voorbeeld van de Sint-Lucasscholen.
- Genoot zijn vorming aan de academie van Gent (1865-1866) en was voorzitter van de *Société des Architectes de Flandre-Orientale*.
- Zijn eerste belangrijke werk was de kerk van Haaltert in 1870. Nadien verwierf hij bekendheid met de kerken Sint-Vincentius in Eeklo en Sint-Martinus in Ronse, de gemeentehuizen van Gentbrugge en Sint-Amandsberg, en de monumentale Gentse Leopoldskazerne.
- Hield zich dikwijls ook met de binneninrichting van de gebouwen bezig.

Aannemer: Modest van Heddegem (uit Zottegem).

Beknopte bouwgeschiedenis:

- 17 augustus 1869: Aankoop grond door de kerkfabriek.
- 1872: Eerste steenlegging.
- 1874: Inwijding door Mgr. Bracq, bisschop van Gent.
- 1891: Witten van de binnenmuren van de kerk.

Bouwmaterialen:

- Baksteen met gebruik van een arduinen plint.
- Witte natuursteen voor de afwerking van de verschillende onderdelen.
- Afdedekt met natuurleien.

Beschrijving cultuurhistorisch erfgoed:

De kerk heeft geen kunstwerken met bijzondere artistieke en cultuurhistorische waarde.

Er is een digitale inventaris van het roerend patrimonium, opgesteld door de kerkfabriek in 2009.

Deze inventaris omvat het geheel van de collectie en telt 116 objecten, en werd laatst geactualiseerd op 18/05/2017.

De belangrijkste 26 objecten waren al raadpleegbaar op de website van het KIK (Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium).

Het meubilair is volledig neogotisch, uitgezonderd de tombe van het hoofdaltaar. De belangrijkste meubilairstukken en objecten zijn:

- Pijporgel:
  - Niet-beschermd.
  - Gebouwd in 1882 door de gebroeders Vereecken uit Gijzegem.
  - Standaardmodel met 18 pijpen.
  - Verkeert in redelijke toestand, wordt wekelijks gebruikt.
  - Onderhoudscontract (jaarlijks onderhoud).
  - Eventueel binnen +- 5 jaar een kleine restauratie nodig.
- Hoofdaltaar:
  - Barokke witmarmeren graftombe.
  - 18de-eeuws, afkomstig uit de oude kerk.
  - Expositietroon met de maaltijd van Jezus en de Emmaüsgangers.
- Zijaltaren:
  - Gebouwd door Camiel Lippens van Ledeberg omstreeks 1875.
  - Altaartafels uit witte steen met eikenhouten retabel. Boven beide altaren zitten rozetten.

- O.-L.-Vrouwaltaar in het linkerzijkoor.
- Sint-Pieteraltaar in het rechterzijbeuk.
- Gebeeldhouwd koorgestoelte:
  - Ca. 1875, door Franciscus Dumon uit Brugge.
  - In het koor.
- Eikenhouten preekstoel met beeldhouwwerk:
  - 1876, uit het atelier van Ernest Jacobs in Ninove.
  - In de rechterzijbeuk.
- Twee eikenhouten biechtstoelen:
  - Laatste kwart 19de eeuw.
  - In het verlengde van de zijbeuken.
- De kruisweg, met olieverf geschilderd in 14 staties:
  - 1854, Jozef Meganck van Aalst.
  - In de zijbeuken.
- Olieverfschilderij “Onze-Lieve-Vrouw met Kind schenkt de rozenkrans aan de H. Dominicus Guzmán”
  - 1854, Jozef Meganck van Aalst.
- Beelden door Mattias Zens:
  - O.a. gipsen beelden van H. Hart van Jezus en H. Hart van Maria.

Interieurschilderingen:

Het interieur vormt een neogotische stijleenheid en valt op door haar artistiek hoogstaande aankleding. Naast de muurversieringen zijn er ook twee muurschilderingen in het koor, boven het koorgestoelte. Ontworpen en geschilderd in 1927 door Jules Van Wansele uit Ninove.

Glasramen:

- Drie koorvensters met afbeeldingen van heiligen en twee gekleurde vensters (1900, glazenier Joseph Casier van Gent)
- Twee roosvensters in de zijkapellen (1900, Joseph Casier).
- De glasramen van de kruisbeukzijvensters en zijramen van het schip werden in 1970 vernieuwd door Gustaaf Casteleyn-Belpon uit Roeselare.

Relevante bronnen en literatuur:

- Baeyens, Jan; Bauters, Luc; en Bogaert, Gaston, 1996. *Welle: Eens 's Graven Propre Proche*. Nukerke: De Riemaecker Printing. 448 p. (Met foto's).
- Van Bockstaele Geert, Julien en Marc, 2013. *Inventaris van het kerkarchief van Welle*. Zottegem. 27 p.
- Van Mello Jacques, 1978. *Van Schiptrekker tot pendelaar: geïllustreerd overzicht van Denderleeuw, Iddergem en Welle*. Denderleeuw: Gemeentebestuur Denderleeuw. 388 p. (Met foto's).
- Het archief wordt bewaard in de pastorie en bevat plannen de kerk en de aanverwante gebouwen. Er worden ook stukken bewaard in het Rijksarchief van Beveren.
- "Grondplan nr. 1" opgemaakt door architectenbureau Bressers in 2006 n.a.v. van de algemene herstellingswerken. Omvat grondplan, langse doorsnede, liggingsplan en inplantingsplan.
- Er zijn professionele digitale foto's beschikbaar van het interieur na de restauratie.

2.2.3 b) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling en inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes:

Footprint kerk:

- Omtrek: 153,69 m.
  - Lengte kerk van de hoofdingang tot de apsis: 43 m.

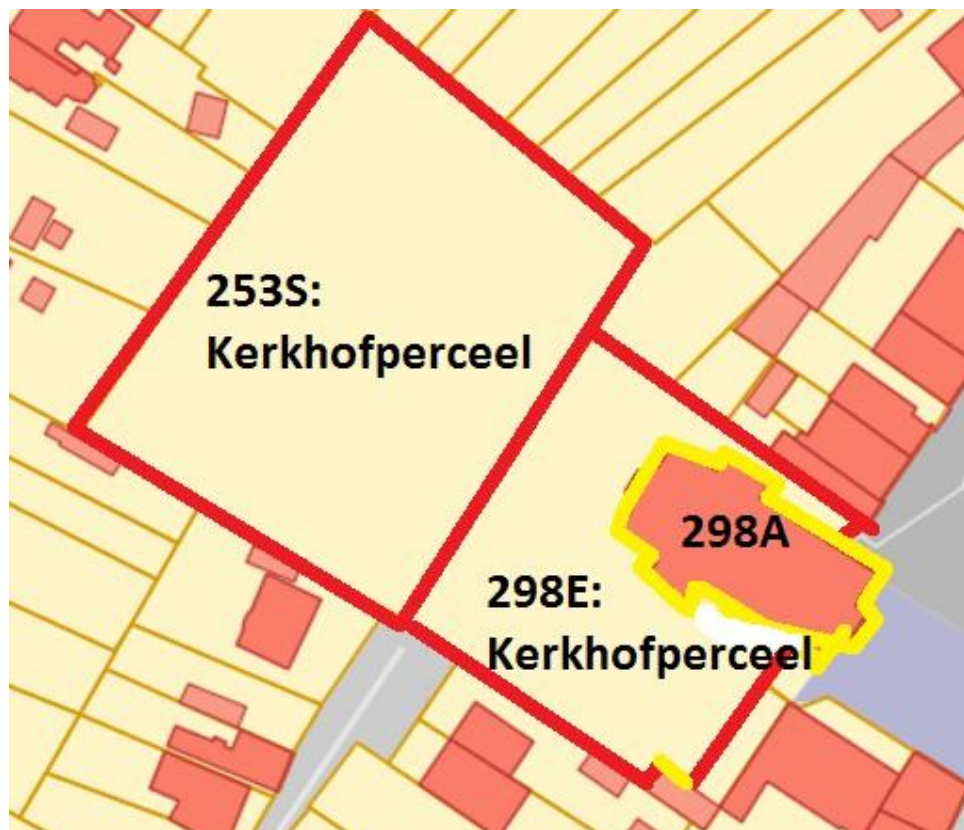
- Breedte zijbeuken + middenbeuk: 16 m.
- Lengte van het schip tot aan de dwarsbeuk: 20 m.
- Lengte van het schip tot aan het koor: 26,78 m.
- Dwarsbeuk: 21,52 x 6,67 m.
- Koor en apsis: 6,68 x 10,35 m
- Oppervlakte: 750,44 m².

Capaciteit zitplaatsen:

- Maximumcapaciteit van 350 zitplaatsen.

Terrein met inbegrip van het kerkgebouw:

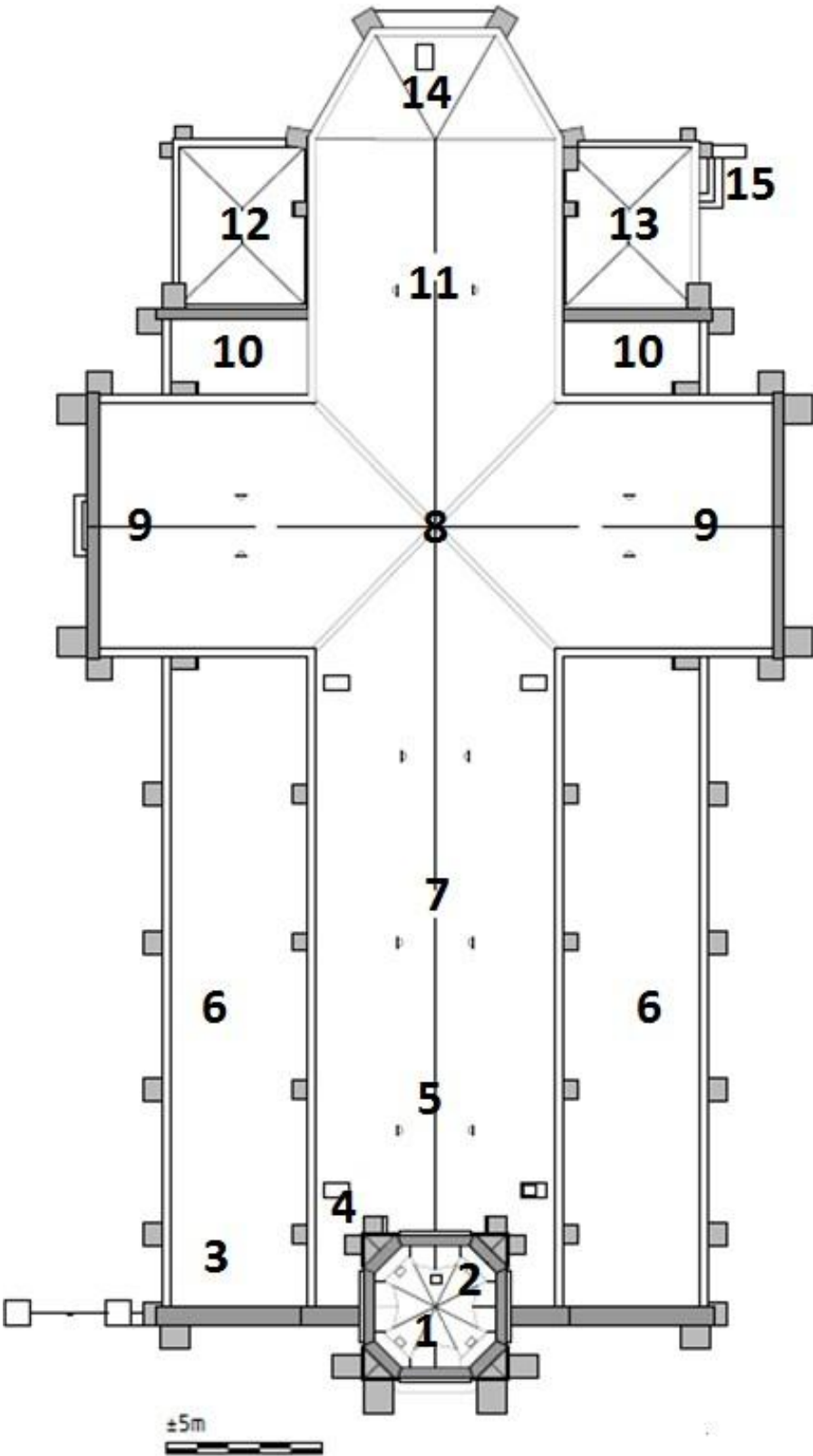
- N.v.t.: Het kerkgebouw omvat het volledige perceel.

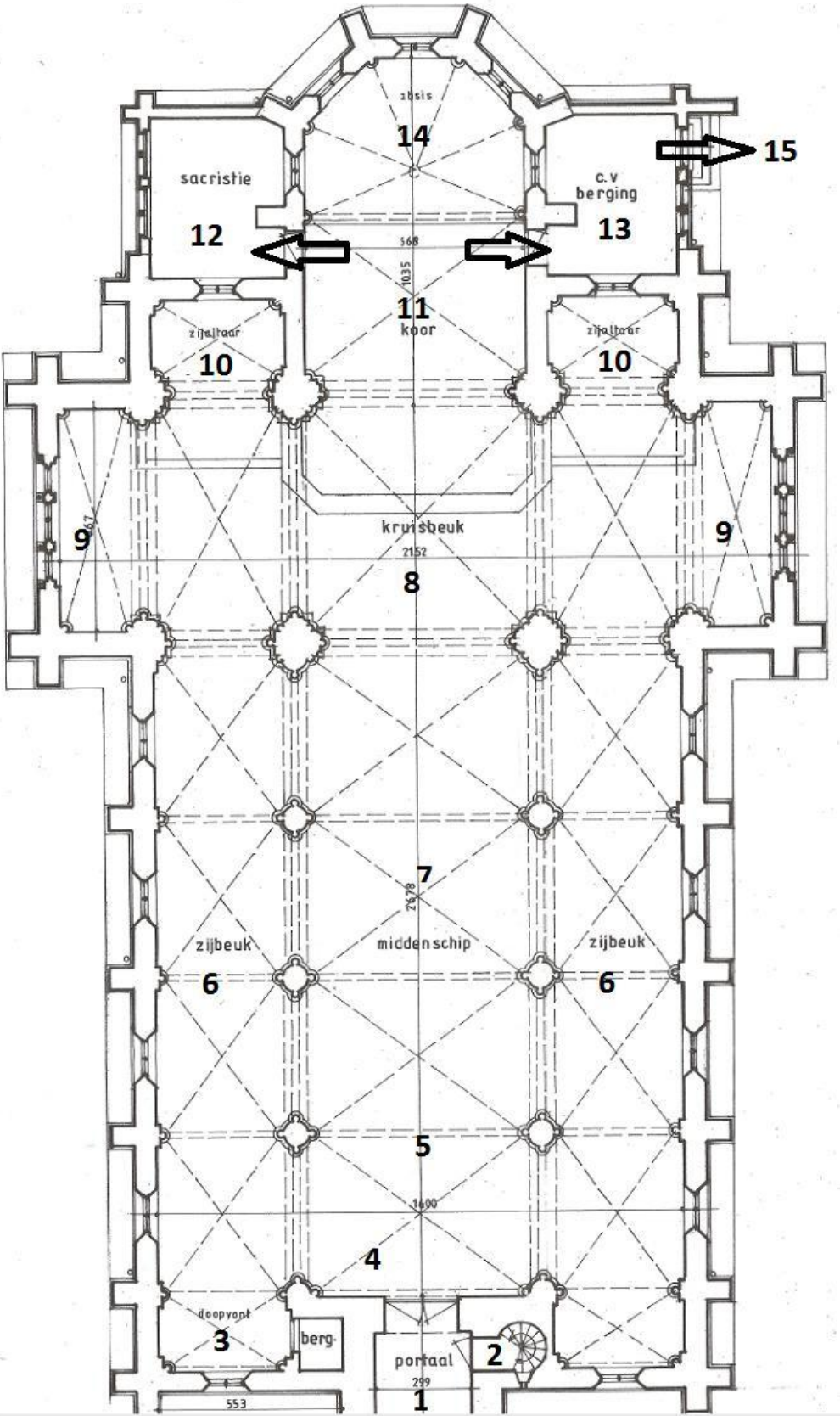
© Geopunt.be. Basiskaart – GRB.

- Het eigenlijke omringende terrein (perceel 0298/00E000, omtrek: 303,60 m; oppervlakte 2.314,06 m²) vormt een deel van het kerkhof en is eigendom van de gemeente

Bovenaanzicht kerk Monumentenwacht:

Grondplan kerk architectenbureau Bressers:

Opdeling:

1) Hoofdingang en inkomportaal:

- 2,91 x 4,8 m.
- Een binnendeur rechts in het inkomportaal geeft toegang tot de torentrap naar de westtoren.

2) Torentrap

3) Doopkapel :

- 4 x 2,5 m.
- Links van het portaal.
- De doopvont is een massief marmeren kuip met koperen deksel met kruis op bol.
- Afgesloten met een gesmeed ijzeren hek met toegang in het midden.
- Geeft toegang tot een kleine bergplaats (1,5 x 1,5 m) in de rechterhoek en een luchtkoker, die verbinding geeft met het gewelf.

4) Doksaal:

- Eikenhouten doksaal met Vereecken-orgel.

5) Glazen wand met 3 deuren:

- Sluit de eerste travee af van de eigenlijke gebedsruimte.
- Fungeert als mechanische inbraakbeveiliging.

6) Zijbeuken:

- 3,8 x 19,3 m.
- 4 traveeën.
- Preekstoel in de rechterzijbeuk.

7) Middenbeuk:

- 7,2 x 19,3 m.

8) Kruisbeuk:

- 21,52 x 6,67 m.
- 1 travee.

9) Kruisbeukarmen:

- 2,9 m x 6,67 m.

10) Zijkoren:

- 4 x 2,5 m.
- Zijkapellen het verlengde van de zijbeuken.
  - Linkerzijkoor: zijaltaar O.-.L.-Vrouw.
  - Rechterzijkoor: zijaltaar Sint-Pieter.

11) Koor:

- 6,68 m x 10,35 m (incl. apsis).
- De binnenzijdeur links van het koor geeft toegang tot de sacristie.
- De binnenzijdeur rechts van het koor geeft toegang tot de bijsacristie.

12) Sacristie:

- 4 x 5 m.
- Links van het koor en de apsis. Toegankelijk via een binnenzijdeur in het koor.
- Apart verwarmd met een elektrisch kacheltje.

13) Bijsacristie:

- 4 x 5 m
- Rechts van het koor en de apsis. Toegankelijk via een binnenzijdeur in het koor.
- Beschikt over sanitair en is in gebruik als opslagplaats.
- Apart verwarmd via een elektrisch kacheltje.
- Heeft een buitendeur (met 5 treden), die uitgeeft op de Torenstraat.

14) Apsis

15) Buiteningang bijsacristie

Mogelijkheden naast de eredienst:

Er is geen ruimte aanwezig voor parochiewerking, vergaderingen parochiale organen, kerkfabriek, verenigingen, catechese en archiefruimte.

De kerk leent zich voor valorisatie. De aanwezige voorzieningen maken kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, filmvoorstellingen, orgelklassen, ... mogelijk, afhankelijk van de vraagzijde.

Nevenbestemming in de tijd is haalbaar (bv. studeren in de kerk), mits respect voor het neogotische interieur en de religieuze hoofdfunctie. Nevenbestemming in ruimte is weinig haalbaar.

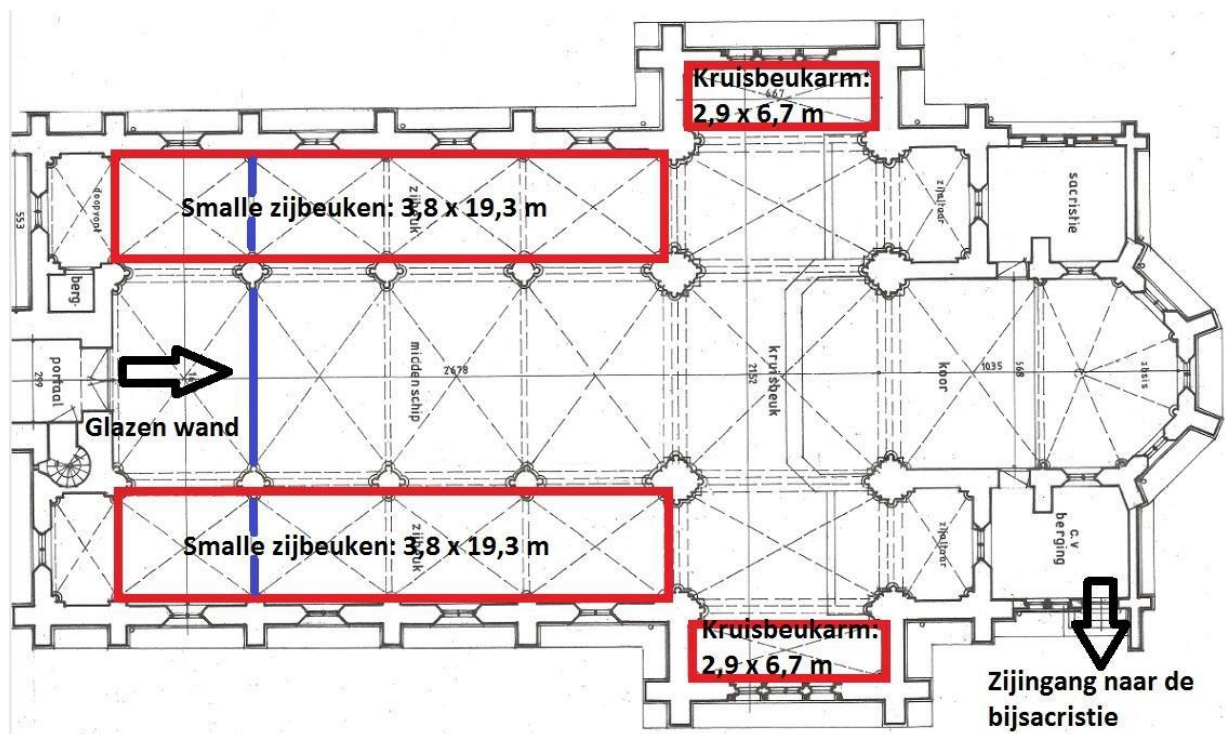
De kerk heeft potentieel voor medegebruik door een andere christelijke geloofsgemeenschap, afhankelijk van de vraagzijde.

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheden om (deel)ruimtes af te splitsen:

Opdeelbaarheid:

Geen afgesloten week- of winterkapel:

De opdeelbaarheid is beperkt. Er is geen afgesloten week- of winterkapel. De kruisbeukarmen (2,9 x 6,7 m) zijn te smal om als potentiële week- of winterkapel te fungeren. Er is bovendien alleen een zijingang aan de bijsacristie.

© Architectenbureau Bressers.

Afsplitsen van de zijbeuken:

De smalle zijbeuken (3,8 x 19,3 m) maken een nevenbestemming in ruimte weinig waarschijnlijk.

Glaswand:

De eerste travee is afgeschermd met een glaswand. Dit creëert een uitnodigende ruimte (16 x 4,5 m) om kaarsjes te branden en het kerkinterieur te bezichtigen, ... Deze glaswand heeft drie deuren die toegang geven tot de zijbeuken en de middenbeuk en fungeert als mechanische beveiliging.

Beperkte uitbreidingsmogelijkheden:

Er zijn geen directe uitbreidingsmogelijkheden. Rondom en achter de kerk ligt een actief gemeentelijke kerkhof. Voor het kerk ligt het dorsplein met openbare parking.

Aanwezige voorzieningen:

Verwarming:

- Infrarood stralingsverwarming (1991-1992) met als energiebron gas.
- Optimale efficiëntie, minimaal verbruik
- Gunstig voor de conservatie van het pijporgel.
- Elektrische verwarming voor de sacristieën en het doksaal.

Sanitair:

- 1 wc en 1 wastafel.
- Verbonden aan de bijsacristie rechts van het koor en de apsis. Niet openbaar, wel toegankelijk voor kerkgangers.
- Niet geschikt voor andersvaliden.
- Bij evenementen kan men eventueel het sanitair in de nabijgelegen Parochiezaal Huyze Sint-Pieter gebruiken.

Elektriciteit:

- Dateert van 2000.
- Verkeert in goede staat.

Verlichting:

- Dateert van 2009.
- Is zeker nog toereikend.

Geluidsinstallatie:

- Dateert van jaren 90.
- Nog toereikend.
- De kerkruimte heeft een gunstige akoestiek.

Klokken en torenuurwerk:

- Klok afkomstig uit de oude kerk, 1832, James Bastien (106 x 100 cm, 650 kg).
- Klok afkomstig uit de Gentse Verrijzeniskerk, Regnaud, 1780 (70 x 70 cm, 235 kg).
- Geautomatiseerde klokkenbediening Clock-o-Matic (1972).
- Elektrisch en automatisch torenuurwerk Clock-o-Matic (1972, herstelling in 2011).

Overige aanwezige (of nog te realiseren of aan te passen) voorzieningen:

Er zijn geen overige voorzieningen.

Er zijn geen uitbreidingen of aanpassingen gepland.

De toegankelijkheid voor andersvaliden:

- Hoofdingang: vlak.
- Buitendeur rechtse sacristie: 5 treden.
- Het sanitair is niet geschikt voor andersvaliden.

De aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen:

Zie opgave cultuurhistorisch erfgoed. Het interieur en de cultuurgoederen vormen een interessant aanbod voor bv. kunsthistorische rondleidingen en orgelklassen.

2.2.3 c) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand is goed.

Er zijn geen urgente problemen. Monumentenwacht geeft in haar laatste inspectierapport slechts enkel kleine aanbevelingen, zoals het toegankelijk maken van de sacristiezolder.

Er zijn geen grote investeringswerken voorzien. De enige verwachte investering is het onderhoud van het pijporgel.

Monumentenwacht:

- Bouwkundige inspectie – zie rapport Monumentenwacht 0-09/40838/2016/B
  - Inspectiedatum 30/03/2016.
  - Geen dringende aanbevelingen.
- Vorige inspecties op 07/08/2012, 11/03/2009, 10/02/2003.

Recente investeringen (2000 - voorjaar 2017):

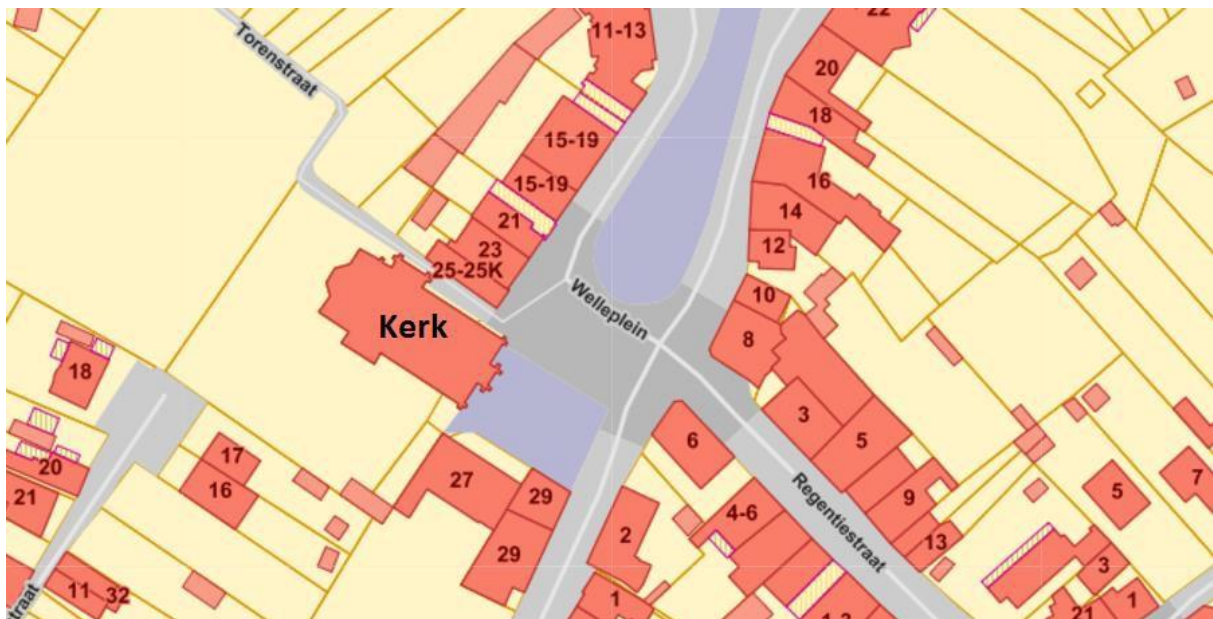
- 2005: Aankoop stoelen.
- 2006-2007: Buitenrestauratie (dak- en gevelwerken, inclusief toren en vernieuwing radioactieve bliksemafleider).
- 2008-2009: Binnenrestauratie (o.a. binnenschilderwerken).
- 2011: Herstelling torenuurwerk.
- 2011: Plaatsing duivenwering
- 2015: Plaatsing glaswand inkom – eerste travee.

Toekomstige investeringen (najaar 2017 – 2019; meerjarenplan 2020-2015):

- Nog geen startdatum bekend voor het onderhoud van het pijporgel.
- Geen grote investeringen verwacht.

2.2.4 Situering in de ruimtelijke omgeving

Liggingsplan:

© Geopunt.be, Basiskaart – GRB.

© Geopunt.be. Luchtfoto Vlaanderen, winter 2013-2015 - kleur.

Korte beschrijving ligging:

De kerk ligt in woongebied, aan de verbredende kant van het langwerpige dorpsplein met openbare parking en omringende bestrating met particuliere woningen. Ze wordt langs achteren en langs haar zuidzijde omsloten door een nog actief kerkhof.

Ten zuiden van de hoofdingang liggen de pastorie en parochiezaal Huyze Sint-Pieter. Ten noorden van de kerk grenst de smalle Torenstraat. De pastorie, kerk en toegang tot het kerkhof vormen samen een duidelijke afsluiting van het dorpsplein.

Betekenis voor de omgeving:

- De kerk en haar hoge toren hebben belang als baken in het landschap.
- De kerk ligt langs een toeristische route.
  - “De Schiptrekkersroute” van Toerisme Oost-Vlaanderen.
- De kerkklokken luiden overdag op het uur en op het halfuur. Ze fungeren als tijdsaanduiding voor de buurt.
- Er is geen nachtverlichting aan het torenuurwerk. De toren wordt wel aangestraald vanop het Welleplein.

Bereikbaarheid via openbaar vervoer:

De kerk is niet rechtstreeks bereikbaar via het openbaar vervoer.

- Bushalte Welle Dorp (Hertstraat), stopplaats 206906, op 120 m wandelafstand, 1 min. wandeltijd.
  - Buslijnen 31, 32, 33.
- Bushalte Welle Dorp (Onderwijsstraat), stopplaats 207906, op 190 m wandelafstand, 2 min. wandeltijd.
  - Buslijnen 31, 32, 33.

De aanwezigheid van parking:

Er is voldoende parkeergelegenheid. Er zijn geen opvallende parkeerproblemen bij grote vieringen.

- Er zijn gereserveerde plaatsen voor ceremoniewagens.
- 40 parkeerplaatsen op terrein van de gemeente (het dorpsplein).
- Bijkomende parkeergelegenheid in nabijgelegen straten.

De aanwezigheid van relevante gebouwen e.d.:

- **Pastorie Sint-Pietersbandenparochie:**
  - Welleplein 27, 9473 Welle.
  - Bouwjaar: 1860-1862.
  - Beschermd als monument (definitief beschermingsbesluit 27/01/2003).
  - Vastgesteld als bouwkundig erfgoed op 05/10/2009.
  - Verkeert in goede toestand. Start herstelling dak en isoleren van de zolder in april 2017.
  - Eigendom van kerkfabriek Sint-Pietersbanden.
  - In gebruik als:
    - Bewoond door drie zusters.
    - Vergaderruimte parochiale organen en kerkfabriek.
    - Archiefkamer parochie en kerkfabriek.
    - Parochiesecretariaat en onthaal.
    - Werkkamer parochieadministrator
    - Beschikt over een kapelkamer waar wekelijks vieringen doorgaan op woensdag- en donderdagochtend om 09.00 u. Uitdoofscenario zolang er nog zusters zijn. Het woongedeelte en de kapel krijgen vermoedelijk naar de toekomst toe een andere bestemming.
- **Parochiezaal Huyze Sint-Pieter:**
  - Kerkstraat 2, 9473 Welle.
  - Eigendom van kerkfabriek Sint-Pietersbanden (verhuurd aan vzw Huyze Sint-Pieter)
  - Moderne, volledig vernieuwde accommodatie
  - Niet voor privéverhuur, enkel verhuurd aan verenigingen (ook buiten de parochiale sfeer).
  - Afsluitende recepties bij kerkelijke evenementen gaan door in de parochiezaal.

- **Kerkhof:**

- Achteraan en rondom de kerk.
- In gebruik sinds 1873. Nog in gebruik voor begraving, columbarium, asverstrooiing.
- Eigendom van de gemeente Denderleeuw.
- Met o.a. de grafstenen van Charles François Jozeph Vilain XIII (gest. 1786), zoon van de heer van Welle en Iddergem; en pastoor Domien Schoupe (1773-1842).
- Herinneringsplaat gesneuvelde dorpsgenoten WO I en II aan de zuidelijke kerkhofmuur. Brits oorlogsgraf John Bartripp aan de zuidkant van de kerk.

© Werner VC

- **Plein:**

- In 2010 heraangelegd Welleplein.
- Eigendom van de gemeente Denderleeuw.
- Biedt voldoende parkeergelegenheid.
- Gunstige locatie voor socio-culturele openluchtactiviteiten.

Andere (semi-)publieke gebouwen in onmiddellijke nabijheid:

- Gemeentelijke basisschool Welle

- Welleplein 3, 9473 Welle.
- Op een tiental m ten noorden van de kerk.
- Beschikt over een feestzaal die gebruikt wordt voor conferenties, infoavonden, uitreikingen, voordrachten, ...

- Vrije Basisschool Welle
  - Kerkstraat 55, 9473 Welle.
  - Op 200 m wandelafstand, 2 min. wandeltijd.

- Opvanglocatie buitenschoolse kinderopvang gemeente Denderleeuw
  - Welleplein 14, 9473 Welle.
  - Op een tiental m ten noorden van de kerk.
  - Buitenschoolse kinderopvang georganiseerd door het gemeentebestuur. Verbonden aan de Gemeentelijke Basisschool en Vrije Basisschool Welle.

De nabijheid van andere gebedsruimtes:

- **Dichtstbijzijnde kerk:**
  - Sint-Anna Leeuwbrug (Jan Verhavertstraat 39, 9470 Denderleeuw): op 2,4 km wandelafstand, 30 minuten wandeltijd.
  - O.-L.-V. ter Nood Huissegem (Landuitstraat 160A, 9470 Denderleeuw): op 3,2 km wandelafstand, 40 minuten wandeltijd.
  - Sint-Amandus Iddergem (Parochiestraat 118, 9472 Iddergem): op 3,3 km wandelafstand, 39 minuten wandeltijd.
  - Sint-Amandus Denderleeuw (Dorp z.n., 9470 Denderleeuw): op 3,7 km wandelafstand, 46 minuten wandeltijd.

Dichtstbijzijnde kapellen:

- **“Pastoriekapel”:**
  - Bevindt zich in de pastorie, Welleplein 27, 9473 Welle.
  - Eigendom van kerkfabriek Sint-Pietersbanden.

- Capaciteit van 20-tal zitplaatsen.
- **Sint-Jozefkapel Welle:**
  - Hoek Kerkstraat – Drieselken, 9473 Welle.
  - Eigendom van kerkfabriek Sint-Pietersbanden.
  - Capaciteit van 20-tal zitplaatsen.
  - Jaarlijks noveen met afsluitende eucharistieviering op de feestdag van Sint-Jozef op 19 maart.
- **Heilige Ritakapel:**
  - Broekstraat, 9473 Welle.
  - Eigendom van vzw Ritakapel.
  - Capaciteit van 30-tal zitplaatsen.
  - Jaarlijks noveen met een gebedswake op de feestdag van de H. Rita op 22 mei.

2.2.5 Beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie

Religieus gebruik:

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst. Iedere zondagochtend is er om 09.30 u. een eucharistieviering.

Er zijn huwelijken en begrafenissen. Doopsels vinden iedere vierde zondag van de maand plaats vanaf 14.00 u.

Eerste communieviering van de Gemeentelijke Basisschool Welle en Vrije Basisschool Welle.

Vormselcatechese en vormselviering voor de vormelingen van Sint-Pietersbanden en Sint-Amandus (Iddergem).

Vrije Basisschool Welle houdt haar start- en kerstviering in de kerk.

Er zijn geen religieuze tradities en gebruiken aan de kerk verbonden. Het jaarlijks noveen voor de Heilige Rita in mei start wel met een Heilige Mis in de kerk. De rozenkrans en gebeden zijn in de Heilige Ritakapel.

Sacramenten en uitvaarten:

	Begravenissen	Huwelijken	Doopsels	Vormsels
2016	24	5	18	34
2015	24	6	34	35
2014	27	9	27	27

Gebruik buiten de eredienst:

De kerk is dagelijks publiek toegankelijk tussen 08.00 - 19.00 u. Deze openingsuren kunnen verschillen naar gelang het winter- en zomerseizoen.

Er is geen inbraak- en branddetectie. Er is wel preventieve mechanische beveiliging. Een glazen wand tussen de eerste en tweede travee schermt de eigenlijke gebedsruimte af. De offerblokken zijn aangepast. Er is toezicht door sociale controle.

De kerk is niet aangesloten bij "Open Kerken" en heeft geen concrete toetredingsplannen. Wel deed ze op 4 juni 2017 mee aan "Open Kerkendagen" met een vrij bezoek.

De niet-liturgische activiteiten beperken zich tot een doorgaans jaarlijks concert van Muziekmaatschappij Sint-Cecilia Welle. Dit harmonieorkest heeft haar eigen repetitieruimte ("Muzieklokaal", Hertstraat 109, 9473 Welle) en repeteert slechts uitzonderlijk ter voorbereiding van een concert in de kerk. Ze luistert occasioneel huwelijksvieringen en hoogmissen op.

Het parochiaal koor "Blij Loven" luistert hoogdagen op en repeteert hiervoor occasioneel in de kerk.

Niet-liturgische activiteiten in 2017:

- 26/12/2017: Kerstconcert Sint-Cecilia Welle.
- 04/06/2017: Vrij bezoek n.a.v. Open Kerkendagen.
- 22/04/2017: Lenteconcert Sint-Cecilia Welle.

Geïnteresseerde socio-culturele verenigingen:

Er zijn naast de fanfare geen socio-culturele verenigingen die nu al gebruik maken van de kerk of interesse hebben om deze in de toekomst te gebruiken.

Welle kent een sterk verenigingsleven, maar er is o.m. “concurrentie” van de nabijgelegen parochiezaal en de feestzaal van de Gemeentelijke Basisschool. Zo wendt een actieve lokale vereniging als Davidsfonds Welle zich voor haar activiteiten standaard tot deze feestzaal.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

3.1.1. Traject

Deze toekomstvisie kwam tot stand tijdens de opmaak van het pastoraal plan in voorjaar 2016 en werd aangepast in 2025. Een stuurgroep, samengesteld uit de kerkelijke en gemeentelijke werkgroepen, concretiseerde haar verder tijdens zes overlegmomenten in voorjaar 2017. Deze stuurgroep consulteerde tijdens de opmaakfase het Agentschap Onroerend Erfgoed, bisdom Gent, en het CRKC.

3.1.2. Gebruik kerken tijdens overgangperiode 2017-2022

Aard gebruik	Sint-Amandus (Denderleeuw, wijk Dorp)	O.-L.-V. ter Nood (Denderleeuw, wijk Huissegem)	Sint-Anna (Denderleeuw, wijk Leeuwbrug)	Sint- Amandus (Iddergem)	Sint- Pietersbanden (Welle)
Eredienst	Ja	Tot eind 2019	Ja	Ja	Ja
Valorisatie	Ja	Tot eind 2019	Ja	Ja	Ja
Medegebruik voor andere eredienst	Nee	Optioneel	Optioneel	Optioneel	Optioneel
Nevenbestemming (multifunctioneel gebruik)	Nee	Nee	Ja	Ja	Optioneel
Nevenbestemming (gedeeld gebruik)	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
Herbestemming	Nee	Vanaf 2020	Nee	Nee	Nee

3.1.3. Gebruik kerken vanaf 2023

Aard gebruik	Sint-Amandus (Denderleeuw, wijk Dorp)	O.-L.-V. ter Nood (Denderleeuw, wijk Huissegem)	Sint-Anna (Denderleeuw, wijk Leeuwbrug)	Sint- Amandus (Iddergem)	Sint- Pietersbanden (Welle)
Eredienst	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Valorisatie	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Medegebruik voor andere eredienst	Nee	Nee	Optioneel	Nee	Optioneel
Nevenbestemming (multifunctioneel gebruik)	Nee	Nee	Optioneel	Nee	Optioneel
Nevenbestemming (gedeeld gebruik)	Nee	Nee	Optioneel	Nee	Nee
Herbestemming	Nee	Ja (sinds 2020)	Optioneel	Ja	Nee

De toekomstvisie behoudt zeker tot eind 2031 drie kerken voor de eredienst en beantwoordt aan de huidige pastorale behoeften en de parochie vitaliteit. Sint-Amandus (Denderleeuw) voor de renovatiewerken, Sint-Anna (Leeuwbrug) en Sint-Pietersbanden (Welle) hebben een vaste weekendviering. Alle kerken hebben vaste weekvieringen en occasionele vieringen.

E.H. Luc Verhasselt neemt sinds 04/09/2021 de pastorale zorg voor de huidige parochies van Denderleeuw op zich. Hij was nauw betrokken bij de opmaak van het pastoraal en het kerkenbeleidsplan.

Valorisatie en medegebruik:

Zowel de gemeente als het CKB willen de kerken maximaal benutten met een grotere focus op valorisatie. Hiervoor houdt de toekomstige stuurgroep steeds rekening met de noden van lokale socio-culturele verenigingen en instellingen, en de praktische mogelijkheden van de kerkgebouwen.

De kerkfabrieken overwegen medegebruik wanneer de vraag zich stelt. Medegebruik voor Sint-Amandus (Denderleeuw) is niet realistisch gezien haar toekomstige invulling als centrumkerk.

Beslissingen over het verderzetten van het eredienstgebruik, initiatieven tot valorisatie, mogelijke nevenbestemmingen en medegebruik worden genomen door de verantwoordelijken van de eredienst (plaatselijke bedienaar van de eredienst, bisdom, kerkfabriek). De stuurgroep heeft een adviserende taak.

3.1.3. Argumenten

Algemene argumenten:

De werkgroep verkoos om Sint-Amandus (Denderleeuw), Sint-Anna (Leeuwbrug) en Sint-Pietersbanden (Welle) te behouden. Ze motiveerde haar keuze met de pastorale realiteit en parochievitaliteit, en de bewoningsconcentratie in de stationswijk Leeuwbrug.

Argumenten per kerkgebouw:

Sint-Amandus (Denderleeuw):

- Momenteel niet in gebruik door renovatiewerken.
- Groeit naar alle waarschijnlijkheid uit tot de hoofdkerk van de deelgemeenten Denderleeuw, Iddergem en Welle die samen de pastorale zone "Denderleeuw" vormen.
- Haar vitaal parochiaal leven, cultuurhistorische waarde, centrale ligging en betekenis als de "aloude parochiekerk" motiveren deze keuze.
- Blijft ook na de renovatiewerken maximaal behouden voor de eredienst.

Sint-Anna (Leeuwbrug):

- Trekt veel kerkgangers uit de verschillende Afrikaanse gemeenschappen aan. Ze kan een integratieversterkende rol spelen in de dichtbevolkte stationsbuurt.
- Opstart nevenbestemmingstraject in najaar 2017.
- Blijft behouden voor de eredienst.

Sint-Pietersbanden (Welle):

- Is een gewaardeerde kerk voor sacramenten en uitvaarten, en heeft een actief kerkhof.
- Haar vitaal parochiaal leven, accommodatie, esthetisch uitzicht en geografische afstand van Sint-Amandus (Denderleeuw) maken haar een logische reserve-/hulpkerk.
- Blijft behouden voor de eredienst.

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

3.2.1. Oprichting van een nieuwe stuurgroep

Een stuurgroep volgde de opmaak van het kerkenbeleidsplan op. Deze omvatte de gemeentelijke en kerkelijke werkgroepen.

- Gemeentelijke werkgroep: De burgemeester, de bevoegde schepenen en gemeenteambtenaren.
- Kerkelijke werkgroep: Het CKB en de parochie-administrator van de huidige vijf parochies.
- Ook consulteerde men de vicarissen van bisdom Gent, de voormalige deken en moderator van de nieuwe parochie Denderleeuw-Haaltert, en het CRKC.

Deze stuurgroep weegt te licht om de verdere her- en nevenbestemmingstrajecten uit te werken. Najaar 2017 bespreken de huidige gemeentelijke en kerkelijke werkgroepen de samenstelling van een nieuwe stuurgroep belast met de toekomstige invullingen. Hierbij streven ze naar voldoende vertegenwoordiging van de parochies, kerkfabrieken en het gemeentebestuur.

Zo kan de kerkelijke werkgroep bijvoorbeeld uitgebreid worden met een parochieploeglid voor elk van de vijf kerken en de deken. De burgerlijke werkgroep kan uitgebreid worden met vertegenwoordigers uit de verschillende gemeenteraadsfracties.

In tweede instantie kan men deze aanvullen met externe deskundigen en stakeholders, en een externe neutrale moderator (CRKC, Agentschap Onroerend Erfgoed, architectenbureau, ...).

Middelen en communicatie:

- Coördinerende stuurgroep.
- Moderator.
- Ondersteuning dienst Vrije Tijd.
- Geïnteresseerde lokale socio-culturele verenigingen.
- Website en facebookpagina gemeente Denderleeuw.
- Gemeentelijk informatiemagazine "De Schakel"
- Parochieblad pastorale zone Denderleeuw.
- Flyers (oproep lokale participatiemomenten).

3.2.2. Tijdshorizon

De toekomstvisie beperkt zich tot 2031. Denderleeuw werd pas najaar 2016 geconfronteerd met een priestertekort. De huidige parochievitaliteit van Sint-Anna (Leeuwbrug) laat momenteel nog geen definitieve uitspraken over de (midden)lange termijn toe.

In een eerste fase (2017-2019) blijven al de kerken behouden voor de eredienst. Najaar 2017 bespreekt de stuurgroep mogelijke (multifunctionele) nevenbestemmingstrajecten voor Sint-Amandus (Iddergem) en Sint-Anna (Leeuwbrug). De nevenbestemmingen zijn in onderling overleg met de eredienstbedienaar en de kerkfabrieken, en verzoenbaar met de eredienstfunctie. De stuurgroep streeft ernaar om deze effectief op te starten in voorjaar 2018. Ook focust de stuurgroep op intensievere valorisatie en participatie van parochianen, burgers en socio-culturele verenigingen.

Er zijn dus nog geen architecturale ingrepen gepland. Bijgevolg wordt er nog geen architectenbureau ingeschakeld. Wanneer er zich geen concrete nevenbestemmingskansen voordoen, overweegt de stuurgroep een begeleid haalbaarheidsonderzoek.

De stuurgroep overlegt twee tot vier keer per jaar. Ze evalueert op jaarlijkse basis de nevenbestemmingstrajecten en valorisatiemogelijkheden. Na 2019 wordt O.-L.-V. ter Nood (Huissegem) herbestemd. De overige vier kerken blijven zeker tot eind 2022 behouden voor de eredienst.

Najaar 2019 vormt een eerste ijkpunt. Dan evalueert de stuurgroep het kerkenbeleidsplan grondig in functie van de investeringen voor het meerjarenplan 2020-2025.

Najaar 2022 volgt een algemene evaluatie van de twee nevenbestemmingstrajecten. Ook volgt er dan een specifieke evaluatie van de vitaliteit van Sint-Anna (Leeuwbrug) en de noodzaak van een verder behoud voor de eredienst. Hiervoor ontwikkelt de stuurgroep een objectieve evaluatiemethode.

De betrokken partijen blijven zich in tussentijd informeren over de verschillende opties inzake valorisatie, medegebruik en nevenbestemming op infoavonden en studiedagen van instanties als bisdom Gent, het CRKC, de provincie Oost-Vlaanderen, stichting Open Kerken, ...

3.2.3. Intensiever gebruik

Naast de nevenbestemmingstrajecten, bekijkt de stuurgroep hoe men de kerken maximaal kan benutten. Dit kan door valorisatie en medegebruik door andere christelijke geloofsgemeenschappen. Het CRKC biedt verschillende gebruiks-, huur- en bezettingsovereenkomsten aan.

- **Meer inzetten op valorisatie:**
  - Al de kerkfabrieken zijn voorstander van meer eenmalige culturele activiteiten. Ze vinden een faciliterende tusseninstantie wenselijk. De kerkfabrieken kunnen niet optreden als “evenementenbureaus”.
  - De dienst Vrije Tijd ondersteunt nu al de kerkfabrieken bij de organisatie van culturele activiteiten (Open Kerkendagen, buurtfeest wijk Leeuwbrug, Sint-Antoniuskermis Iddergem, concerten, opening Strokapel O.-L.V. ter Nood, ...). Ze blijft in de toekomst een actieve rol spelen. Aanwijzing van één vaste contactpersoon is wenselijk.
  - Culturele activiteiten vragen specifieke voorzieningen (een aangepaste geluidsinstallatie, projectiescherm, ...). De inventarisatiefiches kunnen geïnteresseerde verenigingen informeren over de aanwezige voorzieningen per kerkgebouw.
  - Culturele activiteiten vereisen geen religieuze inslag. Wel moet er steeds respect voor het de locatie en het religieus hoofdgebruik zijn.
  - Een contract met duidelijke gebruiksvoorwaarden is aangewezen. Momenteel gebeurde dit eerder informeel en zonder uitgewerkte schriftelijke overeenkomsten.
  - Men kan de retributie of het gebruikstarief baseren op het energieverbruik van de kerk en/of een vaste gebruiksvergoeding.
  - Wel moet de afweging gemaakt worden met het groot aanbod van de parochiezalen en de (cultuur)zalen in de gemeente. Denderleeuw kende vooral een tekort aan vergaderruimtes, welk nu opgevangen wordt door het polyvalente ontmoetingshuis Hemelrijk.
    - 't Kasteeltje (Stationsstraat 7, 9470 Denderleeuw): Parketzaal, kelder en vergaderzaal.
    - Het Koetshuis (Stationsstraat 7, 9470 Denderleeuw): 2 vergaderzalen.
    - Zaal Den Breughel (Dorp 11, 9470 Denderleeuw): Gemeenschapscentrum met zaal en foyer.
    - Feestzaal gemeenteschool Welle (Welleplein 3, 9473 Welle).

- Contactcentrum Iddergem (Hoogstraat 93, 9472 Iddergem).
- (Toekomstig) Ontmoetingshuis Hemelrijk (Seringenlaan 7, 9470 Denderleeuw).

- **Mogelijk medegebruik:**

- Met uitzondering van Sint-Amandus (Denderleeuw), overwegen al de kerkfabrieken medegebruik door een andere christelijke geloofsgemeenschap wanneer de vraag zich stelt.
- Hiervoor kan men kijken naar praktijkvoorbeelden in Vlaanderen. Dichterbij gebruikte de “Evangelische Kerk Aalst - Het Kruispunt” gedurende december 2011 – september 2017 Sint-Jozef (Hemelrijk) voor haar weekendviering (op zondag tussen 10.00 – 11.30 u). (Zie bijlage achteraan.)

3.2.4. Investeringsen

Geplande investeringen van de vorige beleidsperiode (2020-2025):

Sint-Amandus (Denderleeuw):

- De binnenrestauratie is gestart.
- Hierna verkeert het kerkgebouw in algemene goede staat.

Sint-Anna (Leeuwbrug):

- Schilderen van de buitenramen, reinigen buitengevels, en aankoop van kerkstoelen zijn nog voorzien voor 2017-2019.
- Er zijn nog geen investeringen voor 2020-2025 gepland.
De parochiezaal moet brandveilig gemaakt worden

Sint-Pietersbanden Welle:

- Er zijn geen investeringen gepland (enkel orgelonderhoud).

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van bisdom Gent en de gemeenteraad.

BIJLAGE:

De herbestemming van de Sint-Jozefkerk:

De herbestemming van de Sint-Jozefkerk tot ontmoetingshuis voor de wijk Hemelrijk is een voorbeeld van overleg en samenwerking tussen de gemeente en kerkelijke instanties.

Chronologie herbestemmingstraject:

- 12/12/1972: Oprichting parochie Sint-Jozef (Denderleeuw).
- 28/03/1976: Plechtige inwijding.
- .././2009: Verzoek tot ontheffing aan de eredienst.
- 20/11/2010: Laatste eucharistieviering
- .././2011: Gesprek tussen bisdom Gent, de parochie-administrator en kerkfabriek Sint-Jozef. (Hemelrijk), en de eigenaar vzw Parochiale Vereniging Sint-Amandus.
- .././2011: Hoorzitting.
- .././2011: Gunstig advies priesteraad.
- 17/02/2012: Gunstig advies van de kerkfabrieken Sint-Jozef (Denderleeuw) en Sint-Amandus (Denderleeuw).
- December 2011 – september 2017: Tussentijds gebruik door de Evangelische Gemeenschap Aalst.
- 17/04/2014: Onttrekking aan de eredienst bij bisschoppelijk decreet.
- 01/05/2014: Onttrekking van de kerk aan de eredienst.
- 17/04/2015: Opheffing van de Sint-Jozefparochie en samenvoeging met de Sint-Amandusparochie (Denderleeuw) bij bisschoppelijk decreet. Dossier in samenspraak met (gerechts)vicaris Joris De Jonghe van bisdom Gent.
- 05/11/2015: Erkenning van de samenvoeging bij Ministerieel Besluit.
- 24/06/2016: Aankoop van het kerkgebouw en de parking door de gemeente Denderleeuw voor de wijk Hemelrijk.
- 27/10/2016: Goedkeuring gemeenteraad van de samenwerkingsovereenkomst met OCMW Denderleeuw in het kader van de subsidieaanvraag m.b.t. het project 'Wijkhuis Hemelrijk'
- November 2016: Ondertekening akte.
- 20/12/2016: Goedkeuring gemeenteraad.
- Februari 2017: Goedkeuring subsidiedossier.
- Maart 2017: Afsluiting van de koop.

- Najaar 2017: Start renovatiewerken.
- Voorjaar 2018: Opening van het ontmoetingshuis.

Context:

De nieuwe wijk Hemelrijk vroeg begin jaren 70 om een nieuwe parochie. De Sint-Jozefparochie werd opgericht op 12/12/1972 opgerichte Sint-Jozefparochie. Sint-Jozef, centraal gelegen op Seringenlaan 7 in de wijk Hemelrijk in Denderleeuw, was een niet-beschermd postmodernistische zaalkerk met een ondergrondse zaal 1973-1976.

De laatste kerkdienst vond er plaats op 20/11/2010. Gedurende december 2011 - september 2017 werd ze gedeeltelijk verhuurd aan de Evangelische Kerk Aalst. Lokale verenigingen maakten frequent gebruik van de benedenverdieping met bar en lokalen.

De kerk werd onttrokken aan de eredienst bij bisschoppelijk decreet van 17/04/2014. Met ingang van 01/05/2014 werd het gebouw teruggebracht tot een profaan gebruik. Over de onttrekking werd met alle belanghebbenden voldoende overleg gepleegd. Op 17/05/2015 volgde de opheffing van de parochie Sint-Jozef en samenvoeging met de parochie Sint-Amandus (Denderleeuw).

De vzw Parochiale Vereniging Sint-Amandus (voorheen vzw Interparochiale Vereniging Denderleeuw) had als eigenaar volledige beschikking over het gebouw. De vzw nam het initiatief om de kerk aan de gemeente aan te bieden voor aankoop.

Op 24/06/2016 sloot gemeentebestuur Denderleeuw een compromis tot aankoop. De vzw vroeg bij de overeenkomst dat het gebouw een herbestemming kreeg voor gemeenschapsdoeleinden en dus openbleef voor de verenigingen. November 2016 ondertekenden de partijen de akte. Op 20/12/2016 gaf de gemeenteraad haar goedkeuring. Najaar 2017 starten de renovatiewerken.

Motivatie gemeentelijke aankoop: Overleg "taskforce" Hemelrijk.

De gemeente kocht de kerk als ruimte om het sociale weefsel te versterken. De herbestemming respecteert zo de geschiedenis van het gebouw, daar de kerk een cruciale ontmoetingsplek was in de sociale woonwijk. De uitbouw tot een centrale laagdrempelige ontmoetingsplaats vormt een samenwerkingsoverkomst tussen de gemeente Denderleeuw en OCMW Denderleeuw.

Deze herbestemming beantwoordt aan de lokale noden, gemotiveerd door een buurt- en haalbaarheidsonderzoek. De noodzaak van een ontmoetingshuis vloeit voort uit verschillende onderzoeken en bevestigingen die peilden naar het welbevinden van senioren, jongeren, alleenstaande ouders, jonge gezinnen.

Onderzoeken en bevestigingen:

- Onderzoek “Ouder worden in je buurt” in de wijk Hemelrijk (Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, 2015).
  - Uit dit onderzoek bleek dat de kerk, en vooral dan het ondergrondse zaaltje, altijd een belangrijke invloed had op het sociale leven. Nagenoeg ieder weekend waren er socio-culturele activiteiten. Vanuit de buurt klonk sterk de vraag om deze dynamiek niet verloren te laten gaan. Het gemeentebestuur speelde daar in 2016 op in. Een zinvolle herbestemming lag dan ook voor de hand. Lokale verenigingen vroegen om meer ontmoetingsruimte en tegelijkertijd vroegen de vele projecten die het gemeentebestuur in samenwerking met partnerorganisaties uitbouwt om meer ruimte.
- Onderzoek “Tieners in de nevelstad” (Kind en samenleving, 2015).
- Onderzoek naar maatschappelijk kwetsbare jongeren in Denderleeuw (Uit De Marge, 2012).
- Starrapport Kinderarmoedebestrijding Denderleeuw (Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, 2015).

Subsidiedossier:

Subsidiedossier m.b.t. ontwikkeling van de kerk “tot een ontmoetingsplaats in de sociale wijk om de sociale inclusie te bevorderen”.

Concreet gaat het om 355.000 euro aan subsidies van de provincie Oost-Vlaanderen, de Vlaamse Landmaatschappij en het Europees Landbouwfonds.

Haalbaarheid van het investeringsproject:

De werkgroep “Patrimonium voor wijkshuis” volgt de haalbaarheid op. Het diensthoofd Facility begeleidt het project. De werkgroep bestaat uit:

- OCMW-secretaris
- Afdelingshoofd Vrije Tijd
- Diensthoofd Facility
- De bevoegde schepenen

- Sociale huisvestigingsmaatschappij Dewaco.

Participatie:

- Infomomenten.
- Pop-upwerking met de “VWatier” tijdens zomervakantie 2017.
- Het gemeentebestuur in augustus 2017 deed een oproep bij de bevolking voor een nieuwe naam voor het ontmoetingshuis.

Geplande initiatieven:

De benedenverdieping zal plaats bieden voor initiatieven als ruilwinkel “De Wissel”, “Soep & Spelen”, “Rap op Stap”, “Babbelonië”, “De Buurtcomputer”, repair café, huiswerkbegeleiding “Jong-Leren”, Seniorenwerking en initiatieven i.k.v. “Ouder worden in je buurt”, ...

Renovatiewerken:

In de eerste fase ligt de focus op de benedenverdieping, waar een gezellige ontmoetingsruimte komt. In een volgende fase wordt het gelijkvloers aangepakt. De buitenruimte, die momenteel bestaat uit een monotone grijze asfaltvlakte, krijgt een facelift met meer oog voor spel en groen.

De eigenlijke kerkruimte transformeert naar een polyvalente zaal met twee kleinere lokalen.